

DABAR

Zemėlapis
Flis ar Flit?
J. E. Hicwa
"Teisingumas"

JUOZAS TYSLIAVA

Šiame dienomis man teko matyti vėliausiai išleista Sovietų Sąjungos žemėlapis.

Aišku, kad šiame žemėlapyje, ta pačia spalva, bet stora juoda linija, atskirai, pažymėtos ir trys "tarybinės" Pabaltijo respublikos.

Ir, štai, Lietuvos Socialistinė Tarybų Respublika — su Vilniumi, Kaunu, Klaipėda, Tilsa ir Karaliaučiumi.

Keista, kad iki šiol apie tai ne žodžio lietuviškuose bolševikų laikraščiuose.

Juk tai — "didelis laimėjimas": Paleckis gavo tai, ką Vytautas Didysis tik svajavo.

Karo metu Washingtono biurokratai ir šlapiaju riebias algas gauna patriotai laikraščiams siuntinėdavo įvairius biuletenius lietuvių kalba.

Nuobodūs būdavo tie jų biuleteniai. Nuobodūs, kaip ir patys autoriai... Bet vis dėlto jie raskavo vertėjus, kurie tuos biuletenius paruošdavo žmoniškai lietuvių kalba.

Dabar, vietų tų biuletenių, mūsų laikraščiams siuntinėjami FLIS "press releases".

Bet... būtų geriau, kad tas FLIS tiesiog vadintųsi Flit. Tai bausis lietuvių kalbos "flitimas". Pavyzdžiui:

"Pastatai stilyuoti naujaisiais būdais..."

Yra žmonių, kurie, patys nemokėdami kalbos, kitus bando mokyt...

Tokių "kalbos mokovų" ypač pasitaiko Chicagoje, Naujajeno-se.

Bet ką gali sakyti apie FLIS bendradarbius, kurie angliškai sakini išsivėria neblogiau, negu kaimo bernas — kailinių rankovė?

Pavyzdžiui, viename iš tų FLIS "biuletenių" randamas toks sakiny:

"Atvykę čionai iš pasaulio visų galų, jie sudaro vieną iš kosmopolitiskiausių gyventojų grupių bi kur."

Vadinasi, kupstas išvertė vežimą, o aš... angliškai sakini.

Karo metu buvo dalinami medaliai visiems tiems kareiviams, kurie daugiausia nužudėdavo japonus.

Bet kas leistina karo metu, tai neleistina taikos metu.

Šią taisyklę, matyt, buvo pamiršęs kareivis Joseph E. Hicwa, kurį šiomis dienomis kario-menės teismas pasmerkė mirti, tai todėl, kad jis nužudė du japonus.

Tai mums primena Jack London apysaką, kurioje valzduojamas indėnas, nužudęs antrą baltąjį žmogų tik todėl, kad jis galėtų grįžti į kaimą...

— Nesuprantami baltos žmogaus keliai, — aišmanoja Londono apysakos indėnas. Mano sūnus nužudė baltąjį žmogų. Už tai jį uždare ir gerai maitino. Ir kai mano sūnus buvo nupėnėtas, tai baltieji žmonės jį paleido namo. Bet būdamas namie, mano sūnus pradėjo llesėti. Jis vėl norėjo grįžti į tuos rūmus. Bet kaip? Tada jis nužudė antrą baltąjį žmogų. Bet šį kartą mano sūnų baltieji žmonės pakorė...

— Ne, aš nesuprantu baltos žmogaus, — baigė Jack Londono apysakos didvyris.

Berods, nelengva suprasti ir šių dienų žmones.

Nuremberge, Vokietijoje, telšiamai naciai todėl, kad jie karo metu nusikalto visai eilei tarptautinių įstatymų ir aplamė, žmoniškumo principams.

Bet, be angų ir amerikiečių, tuos karo kriminalistus teista ir rusai. Tai tie patys rusai, kurie šiandien smaugia ištisas tautas tik todėl, kad jos nori būti laisvos.

Nusikaltėlis teisia nusikaltėli.

Bet... šių dienų Europoje tai vadinama teisingumu.

PABALTIJO VALSTYBĖS IR RUSŲ MANEVRAI LONDONE

(Specialiai Vienibei iš Londono)

Jums ten jau yra žinoma, kad San Francisco konferencijoje Molotovas bandė savotiškai išspręsti Pabaltijo valstybių klausimą. Tada Molotovas norėjo, kad į San Francisco konferenciją būtų pakviestos ir trys "tarybinės" Pabaltijo respublikos. Ypač kad toje konferencijoje dalyvavo Ukrainos ir Baltgudijos atstovai...

Tada, kaip žinote, Molotovui nepasisekė. Bet, kaip lie-tuvia sakė, išmesk velnią per langą, tai jis plys per auštinį... Dabar vykstančioje Jungtinių Tautų Organizacijos konferencijoje, kurioje dalyvauja 51 valstybės, rusai vėl bandys savotiškai spręsti šį klausimą.

Jūsų korespondentas turi tikrų žinių, kad šiomis dienomis sovietų delegacija pasiūlys į Jungtinių Tautų Organizacijos konferenciją pa-bus svarstomas Švedijos, Portugalijos ir kitų neutralių valst-atstovus. Nesistebėsime, kad to-šį klausimą pakels "seseriškos respublikos," Ukrainos, atstovas Manuilskis. Ir jeigu tik dauguma Jungtinių Tautų Or-

ganizacijos narių, dalyvaujančių šioje konferencijoje, šį klausimą priimtų Maskvos naudai, tai Lietuvos, Latvijos ir Estijos inkorporavimas į Sovietų Sąjungą būtų galutinai išspręstas.

Bet ir čia sovietai gali nudegti nagus. Stalino reikalavimu, Trys Didieji pasiliko vadinamą veto teise. Vadinasi, jeigu dauguma JOT organizacijos narių priimtų toki nutarimą, kuris vienam iš didžiųjų būtų panaudota veto teisė... Ir jeigu tik Jungtinės Valstybės su Didžiąja Britanija Pabaltijo valstybių reikalui nepakeis nusistatymo, tai sovietų manevrai ir šį kartą nueis niekais.

Manoma, kad Lietuvos, Latvijos ir Estijos "tarybinių respublikų" klausimas konferencijoje gali iškilti tada, kai kviesi Lietuvos, Latvijos ir Estijos "tarybinių respublikų" atstovus. Nesistebėsime, kad to-šį klausimą pakels "seseriškos respublikos," Ukrainos, atstovas Manuilskis. Ir jeigu tik dauguma Jungtinių Tautų Or-

Turkija neisanti ir Arabų Sąjunga

Arabų valstybės pakartotina bandė įtraukti Turkiją į vadinamą Arabų Sąjungą. Bet iki šiol Turkija neparodė nei mažiausio noro į tą sąjungą eiti. Turų spauda ir valstybės vyrai nuolat sako, kad Turkija kariausianti iki galo dėl savo teritorijos, bet ji nedarysianti nei vieno agresyvaus žygio, galinčio pakenkti jos santykiams su sąjungininkais, kurie Sovietų Rusijos puolimo atžvilgiu jai gali daug padėti.

Western Electric unija streiką baigė, nes negalėjo susitarti su centralinės telefonų stoties tarnautojais. Tokiu būdu darbas dirbtuvėse, gaminančiose telefonų aparatus, jau prasidėjo. Šis streikas greičiausiai suparalizuoti viso krašto telefonų tinklą, nes San Francisco ir kituose didesniuose miestuose telefonistės atsiskė eiti į darbą pro pikietujančių linijas.

Nežiūrint to, Western Union arba telegrafo darbininkų streikas tęsiasi. Tuo metu, kai kaikiuriose miestuose liovėsi streikavę laikraščių spaustuvių darbininkai, tai autobusų streikas Brooklyne ir Long Island tęsiasi. Be to, Washingtono dar vis streikuoja taksijų soferiai.

Nori palikti OPA dar vieneriems metams

Iš Washingtono pranešama, kad prezidentas Trumanas manąs prašyti Kongresą palikti kainų kontrolę dar vieneriems metams. Jeigu toks nutarimas būtų priimtas, tai OPA pasiliktų galioje iki 1947 m. birželio 30 d.

— Prezidentas Trumanas paskyrė John W. Gibson antrojo Darbo sekretoriaus padėjėju.

— Dešimtmečio laikotarpyje Amerikai bus reikalinga 8,000,000 naujų namų.

— Jungtinių Tautų Organizacijos konferencijoje, Londone, laukiama formalus Irano skundo prieš Rusiją.

— Seoul, Korėjos sostinėje, netrukus prasidės amerikiečių rusų kontrolės komisijos konferencija.

— Buvęs Amerikos komunistų partijos vadas Earl Browder su broliu William jėjo į "kapitalistinį biznį" ir atsidarė ofisą New Yorke.

— Havanoje, Kuba, į Ispanijos pasiuntinybės rūmus mesta bomba.

— Prezidentas Trumanas paskyrė John W. Gibson antrojo Darbo sekretoriaus padėjėju.

— Dešimtmečio laikotarpyje Amerikai bus reikalinga 8,000,000 naujų namų.

— Jungtinių Tautų Organizacijos konferencijoje, Londone, laukiama formalus Irano skundo prieš Rusiją.

— Seoul, Korėjos sostinėje, netrukus prasidės amerikiečių rusų kontrolės komisijos konferencija.

— Buvęs Amerikos komunistų partijos vadas Earl Browder su broliu William jėjo į "kapitalistinį biznį" ir atsidarė ofisą New Yorke.

— Havanoje, Kuba, į Ispanijos pasiuntinybės rūmus mesta bomba.

— Prezidentas Trumanas paskyrė John W. Gibson antrojo Darbo sekretoriaus padėjėju.

— Dešimtmečio laikotarpyje Amerikai bus reikalinga 8,000,000 naujų namų.

— Jungtinių Tautų Organizacijos konferencijoje, Londone, laukiama formalus Irano skundo prieš Rusiją.

— Seoul, Korėjos sostinėje, netrukus prasidės amerikiečių rusų kontrolės komisijos konferencija.

— Buvęs Amerikos komunistų partijos vadas Earl Browder su broliu William jėjo į "kapitalistinį biznį" ir atsidarė ofisą New Yorke.

— Havanoje, Kuba, į Ispanijos pasiuntinybės rūmus mesta bomba.

Taip dabar atrodo maršalas Hermann Goering, admirolas Karl Doenitz ir Rudolf Hess, karo kriminalistų teisme, Nuremberge, Vokietijoje. Trys kadaise buvę nacių tūzai atrodo susirūpinę.

Prasidėjo antroji JAV Kongreso sesija

Sausio 14 d. atidaryta antroji JAV Kongreso sesija.

Šį kartą prezidentas Trumanas siūlo Kongresui sumažinti valdiškus užsakymus 5 milijonais dolerių, be to žymiai susiaurinti išlaidas, liečiančias laivyno statybą.

Naujai susirinkusiam Kongresui pirmoje eilėje teks svarstyti du labai svarbius klausimus: kareivių mingus ir demonstracijas, taip pat darbininkų streikus. Manoma, kad Kongrese bus karštų ginčų dėl prezidento Trumano siūlomų specialios komisijos kilusiems streikams derinti. Mat, tiek kapitalo, tiek organizuoto darbo atstovai yra priešingi tokiai komisijai.

Pacifiko salos priklausys mums, — pareiškė Truman

Sausio 15 d. spaudos atstovų priėmė, prezidentas Trumanas, tarp kita ko, pareiškė:

"Kai dėl salų Pacifiko vandenynė, tai aš manau, kad jos turi priklausyti mums. Amerika pasilaikys tas salas, kurios reikalingos bazėms įrengti. Kitos salas bus pavestos Jungtinių Tautų Organizacijos kontrolei."

— Lankydami Kanadoje, JAV generalinio štabo viršininkas gen. Eisenhoweris pareiškė, kad vokiečiai dar esą pavojingi taikai.

Zinomas filmų aktorius Jimmy Stewart, kuris J. A.V. armijos oro laivyne tarnavo kaip pulkininkas. Šiomis dienomis grįžo į civilinį gyvenimą.

ARMIJAI REIKIA PUSANTRO MILLJONO VYRŲ

Didžiulis kareivių nerimas dėl per lėto paleidimo iš kariuomenės jau rado atgarsio ir senate. JAV Senato karinė pakomisija pradėjo šį reikalą tyrinėti. Pirmuoju liudiniuku šaukiamas einas karo sekretoriaus pareigas Keneth C. Royal. Manoma, kad jis rems vyriausio štabo viršininko Eisenhowerio nusistatymą.

Eisenhoweris jau pažadėjo, kad iki liepos mėnesio bus paleisti iš kariuomenės visi kareiviai, turį 40 punktų, arba išstarnavę jau 2 metus. Jie bus paleisti arba jau paleidžiami. Tačiau Eisenhoweris mano reikalauti visai panaikinti privalomą karinę tarnybą. Siūloma praveisti bendrąjį kareivių, juos turi gauti savanoriais ar pašauktais.

Pats Eisenhower liudys komitete, taip pat liudinkais senato pakomisija šauks ir vyriausią naujokų ėmimo viršininką generolą Hershę.

Kai kurie sluoksniai reiškia nuomonę, kad iki liepos 1 d. sunku bus suaukti pusantro milijono vyrų. Šis reikalas komplikuojasi. Eisenhoweris pareiškė, kad perdidelis kareivių paleidimas gali pakenkti Amerikos interesams Europoje. Juo labiau sunkumų galima laukti, norint gauti pusantro milijono kareivių iki liepos mėn., nes gegužės mėnesį kai kurie senatoriai mano reikalauti visai panaikinti privalomą karinę tarnybą. Siūloma praveisti bendrąjį kareivių, juos turi gauti savanoriais ar pašauktais.

Armenija nori įstoti į JTO

Armenijos Soc. Tar. Respublika oficialiai pareikalavo ją priimti į Jungtinių Tautų Organizacijos narių tarpą. Manoma, kad šis Armenijos reikalavimas susijęs su Sovietų Sąjungos-Turkijos ginču dėl teritorijos. Būdamas JTO nariu, Armenija galės reikalauti tos Turkijos teritorijos dalies, kur dar gyvena nemažas skaičius armenų.

Mūsų korespondentas iš Londono praneša, kad JTO konferencijoje tokio reikalavimo laukiama iš Lietuvos, Latvijos ir Estijos "tarybinių respublikų." Jeigu Armenija būtų priimta, tai Maskvos kvilsingai Pabaltij, žinoma, taip pat būtų įdrėsnesni.

Vėl nužudyti du sąjungininkų kariai

Zudymai Amerikos okupacinėje zonoje Berlyne nesiliauja. Sausio 14 d. čia vėl nužudyti du kariai: rusas ir anglas. Anglų nužudė vagys, norėję pavogti karišką automobilį. Rusas buvo rastas su persauta galva.

Washingtono valdžios slugsniuose manoma, kad tarp-tautinis bankas busis įsteigtas New Yorke.

Pragoje, Čekoslovakijoje, sulaikyta maršalo Goeringo giminaitė.

Iš Londono pranešama, kad Eleonora Rooseveltienė netrukus mano lankytis Sovietų Rusijoje.

Ką dabar žmonės rašo iš Lietuvos

Šiame dienomis vienas mūsų skaitytojas gavo laišką iš Lietuvos. Tame laiške, tarp kita ko, rašoma:

"Labai mes linksmi ir patenkinti, kad jūs ten dar gyvi ir sveiki. Mes irgi dar pakikoliai sveiki. Gyvenam dar kaip gyvenom, bet nežinom kaip ilgai, nes pas mus dabar visokių atsitikimų yra. Dieną praleidžiam, tai žinom, kad praleidom, o kita dieną kaip bus, tai nežinom.

Daug pažįstamų žmonių, taip ir iš giminių, jau nėra. Pas mus linksmumo dar nėra jokio. Neperseniai, turbūt koks mėnuo laiko, žuvo Bronius ir trys mano švogeriai. Taip pat nežinome kur yra A. Seimyna. Nėra ir kitų žmonių.

Apie atsitikimus nerašysiu nieko, nes mažai turim popierio — gal suprasi ir taip. Mes labai jūs pasiilgę, norėtume pas jus atvažiuoti, jei būtų galima. Mes už kokios savaitės parašysim kitą laišką, jei dar gyvi būsim."

Tokie dabar ateina iš rusų okupuotos Lietuvos laiška. "Mažai turim popierio — gal suprasi ir taip." Šiuo sakiniu beveik viskas pasakoma.

Juozas Pajaujys yra Vokietijoje

Vienybės skaitytojas Juozas Ambraziejus seneniai gavo iš Vokietijos laišką, kuriame apie save ir savo šeimą praneša jo giminaitis Juozas Pajaujys, žinomas Valtiečių Liaudininkų partijos veikėjas. Laiške, tarp kita ko, rašoma:

"1944 m. liepos 9 d. einant mūšiams jau Vilniuje, išvažiavome į Suvalkijos kaimą visa šeima. Iš čia besitraukiantieji vokiečiai stūmė prieš save, evakuodami visus kaimo gyventojus. Išbuvome kelis mėnesius Paprūsėje. Čia man atsitiko vėl didelė nelaimė: auto katastrofoje sulaužė abi rankas virš alkūnių ir dešinę koją. Gulėjau Klaipėdos ligoninėje, šeimą nukreipiau į Tubingena, mažą miestelį Pietvakarij Vokietijoje, dabar prancūzų okupacinė zona. Mane gipsė gulintį, bombarduojant Klaipėdą, evakuavo iš ten laivu laimingai, tik laive pavogė lagaminą. Likau tik ligoninės marškinuose. Keturis mėnesius išgulėjau gipse. Kaulai sugijo neblogai. Dabar vėl esu kartu su šeima."

— Gen. Sergei N. Kruglev pakeitė maršalą Lavrentį Beria, kaip NKVD (sovietų slaptoji policija) viršininką.

— Suomijos delegacija Washingtono nuginčio gaudus apie tariamas fortifikacijas Švedijos pasieniu.

— Prancūzų žiniomis, šiais metais Indokinoje gali mirti badu nuo 600,000 iki 2,000,000 žmonių.

— UNRRA paskyrė 4 milijonus dolerių Vengrijai šelpiti.

— Winston Churchill su žmona atvyko į Floridą, kur juodu viešės apie 9 savaites.

— Maršalo Zukovo įsakymu, rusų zonoje, Vokietijoje, panaikintas sterilizacijos įstatymas.

Iš Washingtono pranešama, kad mobilizacijos įstatymas galis būti panaikintas gegužės 15 d.

Amerikos Lietuvių Savaitė

WORCESTERIO MARGUMYNAI

Sausio 6 d. Lietuvis Remti Draugijos I skyriaus rengtos prakalbos pulkiai pavyko. Kalbėjo Liet. Informacijos Centro direktorius adv. K. Jurgėla ir vietos advokatai — Ant. Mileris ir K. Tamulionis. Moterų Pil. Klubo choras, p. Meškauskienės vadovaujamas, sugiedojo Amerikos, Lietuvos himnus ir keletą dainelių. Reikia džiaugtis mūsų moterų choro pažanga. Mat, choro vedėja Jablonskaitė Meškienė dainininkes yra perleidusi "per kostuvą."

Sausio 7 d. buvo įvežintas naujas Worcesterio mēras Charles F. Jeff Sullivan demokratas. Naujasis mēras savo sekretorium paskyrė vieną lietuvi, karo veteraną ir sunkiai sužeistą Vokietijos fronto, L. Volungį. Seržantas Volungis, kalbėdamas per radiją, pareiškė, kad jis rūpinasis miesto ir jo piliečių gerove.

Šiomis dienomis grįžo iš kariuomenės keletas gabių Worcesterio lietuvių — buvęs technikos studentas Julius Kiškis, žinomas veikėjas, geras kalbėtojas ir t. t. Be to, grįžo buvęs Aušrelės choro narys geras dainininkas Jūgis Mozuraitis.

Neseniai iš Vokietijos grįžo senų Vienybės skaitytojų Prano ir Onos Juozūnų, sūnus Juozas Juozūnas. Tėvai labai džiaugiasi, pagaliau sulaukę savo mylimo sūnaus.

Vietos policininkas Antanas Šeškevičius, išbuvęs pora metų Vokietijoje, grįžo pas savo žmoną ir sūnelį, kurio jis dar nebuvo matęs. Šeškevičius vėl eina policininko pareigas.

Muzikas Jonas Dirvelis, kaip ir jo žmona Ona Dirvelienė, sako, kad Aušrelės choras vėl atgyja, nes buvę jo nariai, vienas po kito, grįžta iš kariuomenės. Dabar jie visi kupini naujų vilčių ir energijos. Daug laimės, jaunuoliai.

Adomo ir Katrinos Truncų sūnus Petras Trunca taip pat grįžo iš Vokietijos. Petras, prieš išeidamas į kariuomenę, buvo jaunųjų orkestro vedėjas. Be to, Petras yra smuikininkas ir saksofonistas. Tai venturinis Truncų sūnus.

Worcesteryje yra keletas senų jaunikaitių ir pažįstan-

čių Stalino "viera". Tie Stalino vergai labai myli svetimas moteris. Jie, žiūrėdami į moteris, laišosi, kaip katinai, laišnių priedę. Pastaruoju laiku tie gaivalai susirūpinę vienos Chicago senmergės, tūlos Jūlytės, likimu. Mat, ta senmergė, prisimynusi sioną, Chicago kongrese pargriuvo... Ar negalėtų vienas iš šių "jaunikaitių" tą senmergę vesti?

Dr. Vaikšnoros ir ponios lydimas, adv. Jurgėla aplankė vietos dienraščio Telegram redakciją. Dr. Vaikšnoras yra oficialus vietos policijos gydytojas, jo žmona, buvusi Marijona Šumauskaitė, žinoma veikėja.

Vienas vietos senelis pradėjo labai neapkęsti kunigų. Tai truputį nuostabu, nes jis, palyginti, dar neseniai tulum pralotui nupirko altorių.

Po praeito pasalinio karo vienas šios kolonijos lietuvis pralabo, nieko neveikdamas. Vėliau paaiškėjo, kad jis buvo svetimos valstybės agentas. Dabar jis vėl nieko neveikia, bet pinigais švaistosi...

Sausio 6 d. vakare čia turėta vakarieniukė, kurioje dalyvavo vietos veikėjai. Pirmininkavo M. Zemaitis. Kalbas pasakė: J. Dirvelis, M. Meškienė, adv. K. Tamulionis, J. Pupka, svečias adv. K. Jurgėla, dr. P. Vaikšnoras, A. Kriauciūlis, Ieva Danilienė, A. Stoškus, A. Kriaunelis, K. Simkonis ir k. Šeiminkavo ir svečius vaišino: M. Mitrikienė, M. Pajaujienė, J. Krasinskienė, K. Zurlis ir V. Mitrika.

Žinomas vietos veikėjas ir biznierių Jonas Dvareckas buvo susirgęs, bet dabar jo sveikata jau pagerėjusi.

Stasys Tolis sužeistas
UNION CITY CONN. — Stasys Tolis, gražios užeigos savininkas, gana sunkiai susižeidė Naujų Metų ryta. Jis sunkiai užgavo galvą, dėl to užgavimo daktarai rodė didelio susirūpinimo. Tačiau pasukinėmis dienomis jis jau sveikta ir dirba.
Jį ypatingai pradžiuogino žinios iš Lietuvos, kad jo senutė motina dar sveika ir gyva, o ji jau aštuoniasdešimties.

LIETUVIŲ ŽINIOS IŠ HARTFORDO

GRĮZTA VAIKAI

Lietuviai džiaugiasi grįžtančiais sūnumis iš karo. Lietuvių karių jau sugrįžo apie 30, bet toli gražu nevisi. Kai kurie tėvai, laukdami grįžtančių sūnų karių, vedusių užjūrą, laukia atvykstančių marčių. Deja, mažai kas iš lietuvių karių parsiveža žmonas, retas kuris lietuvis karys apsisėdė, būdamas kariuomenėje, užūrų, bet bus ir tokių. O lietuvių žuk gražesnės ir doresnės mergaitės, jos laukia savųjų — kalba žmonės, laukdami savo sūnų.

Veikia Hartforde lietuvių miūri, tikslai klubas dar šį tą meniško surengia. Deja, klubas žiemos sezono surengė tik vieną gražų koncertą, mažiau negu praėjusioje. Bet sklin da gandai, kad netrukus sugrįžę jaunesni nariai kariai, atgavins savo chorą, kuris seniau veikė ir jo garbė laipsniškai kilo mieste ir apylinkėje.

RAMOSKAITES KONCERTAS

Klubo paramą gavęs, art. p-lės Suzanos Ramoskaitės menadžeris nusprendė surengti jai koncertą garsioje Memorial Hall, Hartforde, vasario mėnesį. Ši žinia paplito Hartforde lietuvių ir kitataučių tarpe, susidomėjimas didėja mūsų jaunos operos dainininkės pasirodymu vietos amerikiečių scenoje.

Klubo nariai išsirinko naujus vadus, jų priešakį paliko klubo ilgametinis pirm. Juozas Pilkauskas, klubo rūmų steigėjas. Keletas valdyboje ir direktoriais išrinkta jaunesnės kartos klubiečių, tikimasi, kad klubo narių pavyzdinga veikla plėsis sekama metais.

ISVYKO Į VAKARUS

Buvęs klubo vicepirm. Clarence Meškūnas su savo žmona Ona išvyko į Kaliforniją pavišėti keletui mėnesių, bet yra gandy, kad Meškūnai gal ten apsigyvens. Klubiečiai valdybos nariai ir direktoriai bei draugai surengė gražias jiems išleistuves sausio 11 d. Buvo šauniai pavaišinti veikėjai ir palinkėti jiems laimingos kelionės ir malonaus laiko Kalifornijoje.

Meškūnienė waterburietė, gimusi ir augusi šioj lietuvių kolonijoje, bet ji yra buvusi seniau Kalifornijoje. Jos vyras pirmu kartu lankysis vakarų krašte. Laikė išleistuvių p. Meškūnienė, dėkodama draugams ir draugėms už įspūdingas vaišes, apsvėrkė, ji prisipažino, kad nors Kalifornija jai labai patinka, bet nenorinti atsiskirti su savo gimimie ir tėveliais, liekančiais rytuose.

Meškūnas, kiek teko netiesioginiai patirti, rengiasi iesti į pramonę Kalifornijoje, tarsi jo keliavimas į vakarų kraštą turi dvejopą tikslą: pavišėti, susipažinti su Kalifornija ir, jei galima, ten apsigyventi.
Meškūnai bus nepirmutiniai į Kaliforniją išvykę ir tenai apsigyvenę. Yra keletas šeimų seniau nuvykusių ir apsigyvenusių Pasadina, lietuviškoj kolonijoje ir Los Angeles mieste, tarsi spėjama, kad ir Meškūnai pasiliks tame saulėtame krašte.
Gaila: netekome gerų draugų ir malonių lietuvių.

VMK.
Rašydami laiškus, ar siųsdami prenumeratą, dabar prašomi adresuoti taip: Vienybė, 412 Bedford Av., Brooklyn 11, N. Y.

AUKOTI RŪBAI IR MAISTAS BALF

Prieš kurį laiką paskelbtas sąrašas BALF skyrių, parapijų bei atskirų asmenų, prišuntusių rūbų, avalinės ir maisto per 1945 m. spalio mėn.

Lapkričio ir gruodžio mėn. didesniais kiekiais gauta rūbų, maisto, knygų iš šių vietų:

(Skaitlines pateikiame svarais).
Athol, Mass. BALF 110, Albany, N. Y. per kun. K. Strimaitį 110, Amsterdam, N. Y. kun. Židanių (knygų) 418, Amsterdam, N. Y. BALF skyr. 2.664, Ansonia, Conn. BALF skyr. 800, Bayonne, N. Y. BALF skyr. 840, Beacon, N. Y. Mrs. B. Verplauk 120, Bridgeport, Conn. BALF skyr. 2.047, Brockton, Mass. Sandaros Klubas 975, Boston, Mass. M. Vaičiūtis 3, Bridgeport, Conn. A. J. Viznis 76, Baytown, Texas Knights of Columbus 70, Colonial Beach, Va. Rotary Club 118, Chicago, Ill.: E. Switra 90, Mrs. J. W. Blake ir Mrs. J. M. Paschal 126, K. Vikar, (knygų) 23, Sisters of St. Casimir 1,185 Sandara 1,110, St. Casimir's Academy 30, Cleveland, O. Sv. Jurgio parap. 3,153, Dayton, Ohio, Sv. Kryžiaus parap. 270, Detroit, Mich. 1,165, Grand Rapids, Mich. Sv. Petro ir Povilo parap. 600, Herrin, Ill. BALF skyr. 736, Hartford, Conn. BALF skyr. 2,146 Haverhill, Mass. BALF skyr. 49, Harvey, Ill. J. Yudeik 10, Kewanee, Ill. Zalumski 72, Kearny, N. J. J. A. Gerulaitis 21, Kearny-Harrison, N. J. BALF skyr. 436, Lybrook, L. I. V. Raudonaitis 227, Los Angeles, Calif. Sv. Kazimiero par. per pralotą J. Maciejuską 2,813, Lowell, Mass. Sv. Juozapo parap. 200, Manchester, Conn. BALF skyr. 238, Manchester, N. H. F. Vaichūnas 35, Minersville, Pa. per kun. Klevinską 1,960, Minersville, Pa. Mrs. Paul Sateavage 128, Norwood, Mass. BALF skyr. 1,991, Nashua, N. H. per kun. M. C. Cibulskį 520, Nanticoke, Pa. Mary Kempinski 35, New Britain, Conn. BALF skyr. 1,100, Newark, N. J. BALF 35 skyr. 393, Newark, N. J. A. Benzinis 42, New Haven, Conn. BALF skyr. 1,923, Kulpmont, Pa. BALF skyr. 650, Oceanside, L. I. Mrs. Suzan Overzol 152, Oskosh, Wisc. Mercy Hospital 47, Old Forge, Pa. kun. J. E. Savulis 340, Oceanside, N. Y. Mrs. Fred Lindgrin 28, Owerboro, Kentucky John W. Ciral 23, Philadelphia, Pa. Sarevičiai 21, Portland, Me. Mrs. L. Fiore 100, Portchester, N. Y. Mrs. A. Phillips 200, Pittsburgh, Pa. Sv. Vincento Pauliečio parap. 140, Pittston, Pa. Sv. Kazimiero parap. 419, Risley, N. J. Jonas Jasinskas (naujų knygų) 5, Racine, Wisc. Bernardas Vaitkus 37, Riverside, N. J. Mrs. M. Slavinski 25, Rochester, N. Y. Sv. Jurgio parap. ir BALF 18,300, Rockford, Ill. BALF 85 skyr. 130, Rockford, Ill. BALF skyr. 80, St. Clair, Pa. 858, Scranton, Pa., Sv. Juozapo parap. 1,915, Scranton, Pa. Sv. Mykolo parap. 150, Shenandoah, Pa. Sv. Jurgio parap. 325, Springfield, Ill. Sv. Vincento parap. 920, Sugar Notch, Pa. Sv. Petro ir Povilo parap. 90, Santa Monica, Calif. Prof. dr. K. Pakštas 8, Tamaqua, Pa. Mrs. W. Keffs 12, Tuscon, Arizona, Margaret Hilar 18, Tower City, Pa. Mrs. W. Kasputis 42, Wilkes Barre, Pa. kun. Ežerskis 408, Washington, D. C. George-

town Visitation Convent 23, Washington, D. C. Valentine Matelis (knygų žurnalų) 16, Wanafie, Pa. Sv. Marijos parap. 23, Wilkes Barre, Pa. Sv. Trejybės parap. 38, Worcester, Mass. Walkevich 27, Wichita, Kansas St. Francis Hospital 35, Westfield, Mass. Sv. Kazimiero parap. 1,200, Youngstown, Ohio, Mrs. Malalyte 29, New York, N. Y. Jadvyga Tūbelienė 22, Violeta Tyšliaviėnė, New York, N. Y. 15, Brooklyn, N. Y. Vienybė, savitraštis kelis tūkstančius knygų 3,127, Woodhaven, N. Y. Milinavičius 27, Ridgewood, N. Y. Zenonas Klausevičius 22, Maspeth, N. Y. per kun. Balkūną 91, Kun. Leksis 86, Woodside, N. Y. Ant. Salasevičienė 28, Mrs. A. B. Strimaitis. 90.

Brooklyn, N. Y. dr. Aldona Šliūpaitė (vaistų) 43, J. Tumasonis (maisto, knygų, rūbų) 45, Girl Scout Troop (2-69) 7, Ignatas Stukas 33, Danilevičienė 105, Catherin Mignon 11, Anna Butkus 8, Marcelė Palutis 24, Vaitekūnas 110, Peronėlė Mačiulaitis 17, P. Ališauskas 23, Maskolaitis 38, Ona Kvederas 27, Misevičienė 24, J. Brundza 59, S. Ruginis 37, A. Kašėta 30, D. Paskėvičienė 40, Frank Sullavan 22, Šlezevičienė 75, M. Bulka 20, J. Brundza 108, Ant. Apanavičius naujų knygų) 6, Šlapšys Balizientis 113, Šlikas 18, Kerdock 60, Čižauskas 20, Mrs. Davis 24, Vaičiūnienė 18, A. Variakojis 35, N. Kočienė 38, Kun. Gordūnas (pora naujų batų) 2, per J. Brundzą 23, P. Dulgė 60.

Kalėdų švenčių proga siuntinėjus prišuntusių sąrašą esame atskirai paskelbę. Tad šiame sąrašo tų siuntinėlių neminime.

Už visas dovanas BALF va dovybė nuoširdžiai dėkoja ir jų prašo daugiau. Visas dovanas daiktais (maistu, knygomis, drabužiais, vaistais) malonėkite siųsti adresu:

United Lithuanian Relief Fund of America, Inc., Warehouse 101 Grand St. Brooklyn, N. Y.

Anna Kaskas dainuos Baltimore, Md.

BALTIMORE, MD. — Iki šiol didžiama šios padangės lietuvių tik girdėjo apie Oną Kaskas Katkauskaitę, bet dainuojant jos dar negirdėjo. Tai šiemet, būtent, sekma dieni, sausio 20 d., 2:30 p. p. Lietuvių Salėje, 851 Hollins Et., suaidės Onos Kaskas žavingas balsas gražių dainų garsais. Mat, šio krašto lietuvių, linkimiau prašventę Kalėdas ir džiugiau sutikę Naujus Metus — kai didžiosios karos audros jau aprimo — nori dargi pasidžiaugti ir sparuojančiomis dainos melodijomis. Ta proga, mūsų Dainos Draugijai kviečiant, Metropolitan Operos žvaigždė, Ona Kaskas, ir padainuos mums girdėtų ir negirdėtų giesmių ir giesmelių, bei dainų ir dainelių. Taigi, Baltimorės lietuvių, išvys gražiuole lietuvių ir išgirs jos glamonėjančias dainas. Teko girdėti, kad ir Washingtono bei Philadelphia muzikos meno mėgėjai, dabar jau turėdami daugiau savo plieniams žirgams avių, vėl atsiskris pas mus. Užtai ir vietos lietuvių, pasipuošę šventadieniškai, gausiai dalyvaus šiame ilgai lauktame artistės Onos Kaskas koncerte.

Dr. William A. Bulerich
148 Grand Street
WATERBURY, CONN.
Telefonas 3-5424
VALANDOS:
nuo 10 iki 12 ryto — 2 iki 5 val. p.p.
ir pagal susitarimą

Dr. M. J. COLNEY
148 Grand Street
WATERBURY, CONN.
Telefonas 3-4747
PRIEMIMO VALANDOS:
nuo 10 val. ryte iki 8 val. vak.

THOMAS MATAS
Real Estate
81 Fox Street
WATERBURY, CONN.

CHAS. STRIKULIS
Maisto Krautuvė
851 Bank Street
WATERBURY, CONN.
Telefonas 4170

KRUGELIO
Deginės Krautuvė
Mes turime įvairiausių rūšių
vyno, alaus ir deginės
Prieinamos kainos
Green ir John Street
Kampas
WATERBURY, CONN.
Telefonas 3-9658

LINKSMA DETROITO
UŽEIGA
Geri gėrimai —
linksma nuotaka
W. Zemaitis, sav.
2400 Fenkel Avenue
DETROIT, MICH.

CHARLES' BAR
LIETUVIŠKA UŽEIGA
1503 Springwells
DETROIT, MICH.

NESIGAILĖSITE APLANKE
SIRDINGŲ LIETUVIŲ
UŽEIGA
Juozas Laukonis, sav.
3410 Livernois
DETROIT, MICH.

WILLIAM PASCHALL
718 Callowhill Street,
PHILADELPHIA 23, PA
Vienas iš didžiausių mėsos
sandėlių Philadelphiaje.
Mes pristatome mėsą ligoni-
nėms, restoranams ir kitoms
vietoms

Telefonai:
Main 7626 Lom. 0677
" 7458 " 2293

WOODLAND CAFE
B. J. TRIBULAS, sav.
63rd St. at Woodland Avenue,
PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: Saratoga 9656
West 4117

ANTHONY MARTIN
RESTORANAS IR BARAS
3759 N. 7-th Street,
PHILADELPHIA, PA.

EDWARD MILAKNIS
PHILA: GASKET MGF. CO.
F and Atlantic Streets,
Gaskets, Washers,
Metal Stampings.
PHILADELPHIA, PA.
Telefonai:
Bell, REGent 0228
Keystone, EAST 9009

ANTHONY WASKES
RESTORANAS
Įvairios rūšies valgiai ir
gėrimai
3904 FRANKFORD AVE.,
PHILADELPHIA, PA.
Tel.: DEL. 5220

Lietuvių Naujienos
Mėnesinis žurnalas \$1.00 met.
332 North 6-th Street,
Philadelphia, Pa.

JOHN LUKAS
GERIAUSI VALGIAI IR GĖRIMAI
543 N. 12th Street,
PHILADELPHIA, PA.

JUOZAS KAVALIAUSKAS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Licensed Penna and New Jersey
1601-03 SO. 2-nd STREET, PHILADELPHIA, PA.
Tel.: DEW 5136

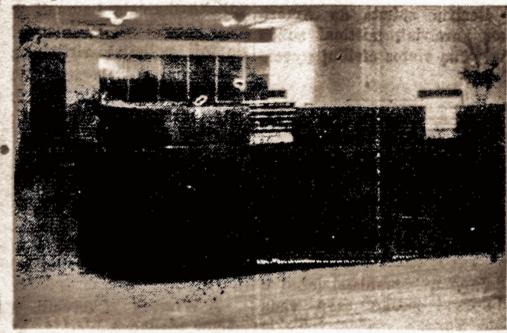
CHARLES J. ROMAN
(RAMANAUSKAS)
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
1113 MT. VERNON ST., PHILADELPHIA, PA
Telefonas Poplar 4110

Moderniška laidojimo įstaiga: didelė graž. koplyčia
erdvi salė su baru, pakeleivingiems suteikiama nakvynė
— viskas nemokamai.
Nelaimės valandą kreipkitės į mūsų įstaigą, dieną ar
naktį — mes visados pasirėngę jums suteikti geriausią
patarnavimą.

ARROWHEAD RESTAURANT
Edward Jennings Zdančiukas, sav.
Įvairios rūšies gėrimai ir valgiai.
Puiki vieta, pavyzdingas patarnavimas
208-212 EAST MAIN ST., NEW BRITAIN, CONN
Telefonas: 6887.

QUALITY MARKET
Tai vieta, kur žmonės gauna sveiką, šviežią,
pirmos rūšies maistą.
VIKTORAS ABECIŪNAS
356 PARK STREET,
NEW BRITAIN, CONN.
Telefona: 1481.

LIBERTY FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

(Pirmoji Lietuvių Paskolos Bendrovė Philadelphiaje)
Isteigta 1901 m.
CHARLES S. CHELEDEN, vedėjas
Jūsų santaupos garantuotos federaline apdrauda
204 North Broad Street, Philadelphia 2, Pa.
Telefonas RIT 7726

VIENYBE
The Oldest Lithuanian Newspaper
Established 1886 by J. J. Paškaitis
PUBLISHED EVERY FRIDAY
412 Bedford Ave., Brooklyn 11, N. Y.
Tel. EVergreen 4-0862
JUZAS TYSLIAVA
Editor and Publisher
Entered as Second Class Matter
October 23, 1907 at the Post Office
at Brooklyn, N. Y. under the Act
of March 3, 1879
PRENUMERATA METAMS
Jungtinisė Valstybėse \$3.00
Kitose kraštuose \$3.50
Advertising rates on application

MŪSŲ DIENŲ ĮVYKIAI

V. M. KLAUSUTIS

APIE INDONEZUS IR DVI DAMAS

Indonezų kova už nepriklausomybę primena mums lietuvių kovas 1919 metais. Indonezai nori laisvės ir savivaldos. Tai 70 mil. tauta, bet kovą, atrodo pralaimės. Anglai ir olandai turi Amerikos lend-lease ginklus, o indonezai — nieko. Jie bus nugauti ir vėl pavergti.

Kodėl norima indonezai pavergti?

Todėl, kad kraštas labai turtingas. Europos ir Amerikos imperialistai ir industrialistai nori naudotis tais turtais.

Indonezai tikėjo Europos ir Amerikos demokratijomis. Atlanto Čarterio žadomomis laisvėmis ir nepriklausomybėmis visoms tautoms — mažoms ir didelėms. Tikėjo ir lietuviai, bet tas tikėjimas apvyly visus.

Apvilti indonezai kreipėsi į Maskvos "demokratiją," prašydami bent moralinės paramos prieš olandus, anglius ir jų talkininkus, bet atsakymo negavo. Indonezų vadai nežino, kad Churchill ir Džiugavilii seniai susitarę pasidalinti Europos ir Azijos kraštais ir turtais.

Gaila, kad taip įvyko. Dėl to ir garsusis Atlanto Čarteris padėtas į amžiną archyvą.

Prieš pora metų madame Čian Kai šak lankėsi Baltname, Washingtone. Tada Rooseveltienė prėmė ją maloniai. Tada jodvi buvo geros draugės, demokratės, sakė prakalbas, reikalavo demokratinės tvarkos ir politinių laisvių visoms pasaulio tautoms.

Tada buvo Atlanto Čarterio pažadų gadyne. Bet laikai pasikeitė. Štai, Rooseveltienė

kalbėdama Amerikos kariams Fort Devens Mass. pareiškė: "Madame Chiang can talk beautifully about democracy, but she does know how to live democracy."

Keista, Rooseveltienė kitados sakė, kad madame Čang Kai Šek demokratijos čempionė, o dabar — ji nemokanti demokratijoje gyventi. Kame gi logika? Kodėl Rooseveltienė pakeitė savo nuomonę? Ar todėl, kad madame Čang Kai Šek negiria rusiško komunizmo "demokratijos," kaip tai Rooseveltienė daro?

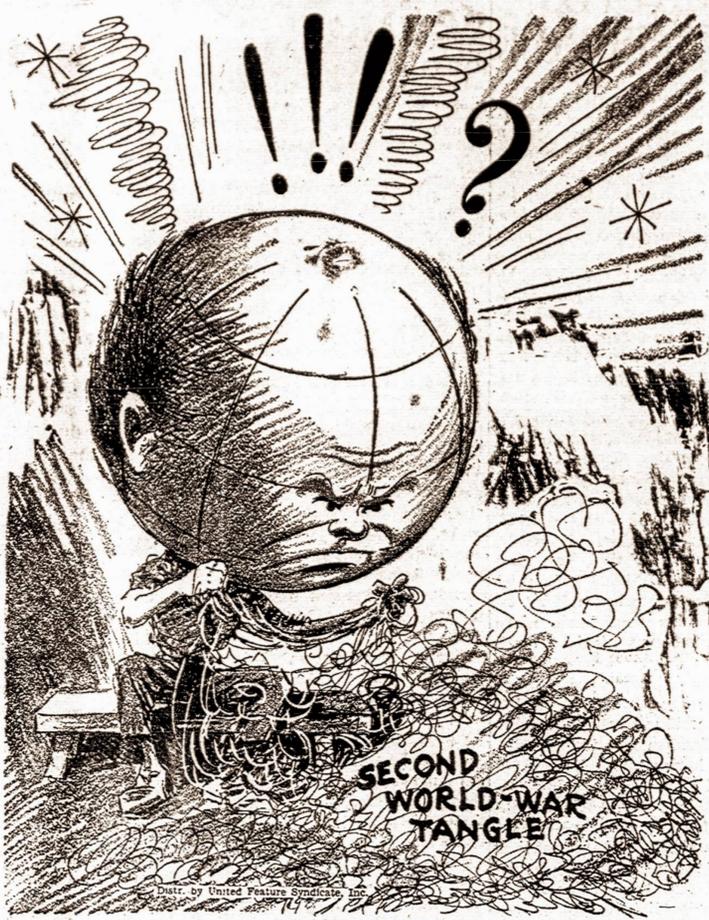
Amerikos ir kitų kraštų demokratai stebisi Rooseveltienės pareiškimais. Jeigu taip kalbėtų George Bernard Shaw, Lady Astor, ar tokie žurnalistai, kaip Walter Duranty, William Chamberlain ir kiti, kurie ilgus metus Rusijoje gyveno, mes nesistebėtume, bet Rooseveltienė kuri Rusijos nematė ir apie Rusiją žino tiek, kiek Harry Hopkins jai yra papasakojęs...

Zmonės sako: "Gullible Americans can swallow anything Russian and we are not talking about Russian vodka or caviar."

"Giminystės ryšiai"

Okupavę Borneo salą, japonai paskelbė Pergalės Dieną. Japonų štabo viršininkas suruošė dideles iškilmes, į kurias buvo pakviestas ir laukinių salos gyventojų vadas. Sveikindamas japonų armijos ir laivyno viršininkus, laukinių vadas pareiškė: —Mano gyslose teka japoniškas kraujas.

— Kaip tai, — nustebęs paklausė vienas japonų karininkas. — Praeitą savaitę, — atsakė kanibalas, — aš suvalgiau vieną jūsų generolą...

TAUTININKAI, PATRIJOTIZMO DIPLOMAI IR NAUJENŲ TEORIJA

Rašo ALGIS DAUJENAS
Vienybė bendradarbis Europoje

Nuo to-laiko, kai pradėjau bendradarbiauti Vienybėje, gavau iš Amerikos keletą laišku. Vienas antras mane užstraipsnius karštai pagyrė, sužavėtai džiaugiasi, kitas suteikė naudingos kritikos. Bet atviriausiai ir nuosirdžiausiai pasisakė vienas mano gimnaitis. Jis maždaug taip parašė:

—Tavo rašiniai man labai patinka. Jie yra labai puikūs ir rimti. Bet Amerikos lietuvių akyse jie turi vieną labai didelį trūkumą. Tu su nieku signiškai! O tai straipsniai labai blogai. Amerikos lietuvis nuo seno įpratęs ir baisiai mėgsta skaityti laikraščiuose piktas kritikas, smarkius ginčius, užsipuldinėjimus, plūdimus ir net keiksmazodžius. Tu geriau už mus moki ir net lietuviškai, tad pamėgink moderniškai lietuviškai išsikioti, bus visiems įdomu. Bet svarbiausia, tai daugiau gincykis, pulk, kritikuok, išvok kam nors kailį, išprausk ligi puspadžių, nesivaržyk dėl žodžio, — ot, tada tai būsi visiems įdomus ir labai patiks...

Jūs geriau žinote, ar mano gimnaitis teisingai, atsiliepi apie Amerikos lietuvių skaitytą. Jei teisingai, tai beabejonės aš buvau čia gana blogas ir visiškai neįdomus rašytojas. Mano stilius aiškiai per sunkus, o minčių dėstymas aiškiai per nuobodus. Aš ne tik neieškojau ginčų, bet sąmoningai stengiausi nuo jų bėgti ko toliausiai. Man tas visai nerūpėjo.

Bet ir šventieji suklumpa, sako priežodis... Kaip nesuklupti man, paprastam nusidėjėliui? Neabejoju atsispirti gimnaitio gundymams ir užsinerėjau vieną kartą pamėginti ir aš pasiginčyti. Žinau gerai, kad visiems įdomus vistiek niekad nebebūsiu. Gamtos ir Dievo valios dėka esu vyvras, o ne moteris, tad ir apie visiems patikimas nesmarkiai tegalvoju. Bet, ot, emiau ir panorau pasiginčyti, žinoma, mano paties nelaimė...

Pasiginčyti su kuo? Nagi, aišku, su Chicago Naujienoms.

Naujienos maloniai ir naujingai atsiliepė dėl vieno mano rašinio Visuotinio Amerikos lietuvių kongreso reikalavimams ir nuosirdžiausiai pasisakė vienas mano gimnaitis. Jis maždaug taip parašė: —Tavo rašiniai man labai patinka. Jie yra labai puikūs ir rimti. Bet Amerikos lietuvių akyse jie turi vieną labai didelį trūkumą. Tu su nieku signiškai! O tai straipsniai labai blogai. Amerikos lietuvis nuo seno įpratęs ir baisiai mėgsta skaityti laikraščiuose piktas kritikas, smarkius ginčius, užsipuldinėjimus, plūdimus ir net keiksmazodžius. Tu geriau už mus moki ir net lietuviškai, tad pamėgink moderniškai lietuviškai išsikioti, bus visiems įdomu. Bet svarbiausia, tai daugiau gincykis, pulk, kritikuok, išvok kam nors kailį, išprausk ligi puspadžių, nesivaržyk dėl žodžio, — ot, tada tai būsi visiems įdomus ir labai patiks...

Misijos ir Kongreso posėdžiai jau seniai praėję, ir ne dėl jų šį kartą norėčiau rašyti. Norėčiau tik... pasiginčyti su Naujienoms dėl kaikiurių bendresnių dalykų, dėl chromišku mūsų skauduliu, kurie yra įsisenėję, neužgyja ir turėtų dar ilgai neužgyti. Gindytis aš suprantu — ieškoti teisingo ir objektyvaus atsakymo į klausimus, dėl kurių lietuviškoji visuomenė nėra vienodos nuomonės. Aš nepretenduoju, kad suraščiau bešališką tiesą ir jau nebūčiau apeliacijos. Aš tik manau, kaip visi kiti lietuviai, taip ir aš turim lygią teisę mėginti atlikti savo indelį.

KAS YRA TAUTININKAI?

Aiškiai matau, kad aš dar menkai tepažįstu Amerikos lietuvių gyvenimą ir todėl vengiu į jo reikalus maišytis. Aš drįstu ir jaučiuos turįs teisę kalbėti tik tais lietuviškais klausimais, kurie yra bendri ir opūs visiems lietuviams, nesvarbu kuriame žemės kampe jie rastųsi. Kalbėti tais klausimais ir dėl tos akcijos, kuri Lietuvos labai skiriama, nors ji kiltų ir ne tame žemyne, kuriame guli Lietuva.

Naujienos mane pavadina "vieno tautininkų laikraščio bendradarbiu" (t. y. Vienybės laikraščio). Štai kur prasideda manasis menkas amerikoniškas sąvokų ir reikalų pažinėjimas. Mat, kad Vienybė yra tautininkų laikraštis (imu šį žodį politiskai, kaip jis Lietuvoj ir Europoj

suprantamas), tai man yra yra nemaža staigmena. Nuo to laiko, kai aš bendradarbiauju Vienybėje ir ją atidžiai skaitau, niekur nepastebėjau, kad ji būtų tautininkų laikraštis lietuviška politinio šio žodžio prasme. Nemačiau nei kitų išorinių, nei jokių atitinkamų deklamacijų, išskyrus priedą prie antgalio — Lithuanian National Weekly. Bet jeigu mano anglių kalbos žinios nėra per silpnos, tai žodis "national" beprods nieku būdu nereikia "tautininkų," t. y. Lietuvių Tautininkų S-gos politinės ideologijos atstovų ir gynėjų.

Jei žodį "tautininkas" suprasti žmogų, kuris tautai dirba ir tautos interesams gyvena, tai tada viskas tvarkoje. Bet tuomet ar Naujienos irgi ne tautininkų laikraštis, ar jos negyvena lietuvių tautos interesais? Jeigu ne lietuvių tautos ar bent jos vienos dalies, tai tada kokios?

Naujienos gal neapkalta manęs, kad aš tautininkų partijos nepažįstu ar kad per toli jos būčiau buvęs. Naujienos visą laiką buvo Chicagoje, o aš Lietuvoje ir aš beveik per 14 metų turėjau progos pažinti, kas iš tikrųjų yra tautininkai, — nesvarbu, ar jų šalininkas ar priešininkas būčiau buvęs.

Bet jei mano, menko nusidėjėlio, žodis vistiek nieko neįteiktų, tai Naujienos galėtų apklauseti kai kuriuos didelius tautininkų ideologijos rabinus Europoje ir aš neatrodoju, kad gautų panašų į manąjį atsakymą. Aš prieš progos tyčia to teiravausi, ir atsakymas buvo visur vienodas: — Vienybė gina didelę dalį tų interesų, kurie yra ir tautininkų politinėje programoje, bet kad ją būtų galima pavadinti tautininkų ideologijos oficiozu, tai jau ne. Ir Sandara, ir Draugas, ir Naujienos taip pat gina didelę dalį tų interesų, kurie įeina į tautininkų ideologijos turinį...

Taigi, aš per toli, gyvenau nuo Amerikos, kad galėčiau spręsti apie kaikiuriuos amerikoniškus galvojimus. Aš nepakankamai pažįstu Ameriką ir, matyt, lygiai tiek, kiek Naujienos tepažįsta Lietuvą ir Europą. Bet Naujienos, ro-

dos, nuosirdžiai dirba Lietuvai, o jeigu taip, tai gal būtų pravartu mums tarpusavyje draugiškai apsisiviesti.

KAS YRA PARTIJA?

Ir į šį klausimą šiandien nelegva atsakyti.

Naiviems žmonelms mulkinti pasaulyje vedama propaganda, kad Jugoslavijoje "tikras" patrijotas tera tik Tito, jo raudonos bandos, kad Bulgarijoje — tik Dimitrovo šalininkai, Lenkijos Bieruto, Prancūzijoje — tik Thorezo, o Lietuvoje — tik Sniečkaus, kaip savaime suprantama Rusijoje — tik Stalino... Na, o Amerikoje — tik Bimbos.

Matote, ligi kokių ribų dabar siekia patrijotizmas!

Bet kai pareiškiau mintį, jog Europos lietuviai tikrai džiaugiasi, jei pajęgtų susitarti dėl bendro dalyvavimo Chicago visuotiname kongrese su ALM ir LVS, nes tos organizacijos taip pat yra ne mažiau patrijotiškos, tai Naujienos pareiškė, jog aš "truputį per toli gyvenau nuo Amerikos, kad galėčiau spręsti apie amerikiečių organizacijų "patrijotiškumą"... Ir toliau taip kreipė mintį, kad susidarytų įspūdis, jog "ne viskas auksas, kas blizga," vadinas, ir tų organizacijų patrijotiškumas nesąs toli gražu toks, kaip skelbiamasi, greičiausiai priešingai...

Ne, aš neturiu teisės, nei juokingo noro išdavinėti patrijotiškumo medalius. Po ties kos pergyvenimų ir praktikos, ypač mes Europoje sprendžiamie apie patrijotizmą ne iš žodžių, bet tik iš darbų. Ir kai mes matome, kad A. L. Misija, kaip ir A. L. Taryba siunčia į San Francisco delegacijas Lietuvos bylai įdinti, šaukia posėdžius ar suvažiavimus Washingtone ar Chicagoje, rašo memorandumus, daro demaršus, varo Lietuvos teisygyno propagandą knygomis, per laikraščius ir rūpinasi (ir ne visada tik žodžiais!) tremtinių likimu Europoje, kai Misija fanda prie monių ir įtakingų draugų siūlyti ypatingos politiskai diplomatinės ir propagandinės svarbos rezolucijas Amerikos kongresui ir senatui, — tai, dovanokite, pagal mūsų nudevėtą ir nemandagų supratimą, mes tikrai neįžiūrime, kur čia Misijos žmonės būtų mažiau patrijotiški už Tarybos žmones, ir kur Tarybos darbai žėrėtų tik auksu, o Misijos — būtų tik spūzius...

Nei aš, nei daugelis tokių, kaip aš, ir už mane geresnių Europoje, — nestatome net klausimo, katras iš tų dviejų organizmų yra patrijotiškesnis. Savaimė aišku, kad nuo patrijotizmo deklamacijų Lietuvai ne kiek nepasidarys šilčiau. Šilčiau jai pasidarys gal tik nuo darbų ir efektyvios akcijos!

Tegaliau, nors ir toli gyvenami, galime jau daug ką patirti ir pažinti. Juk jau ne 30-40 metų, kaip būdavo prieš bėra metų. Laiškas, straipsnis ištrauka via air mail mus pasiekia per keletą dienų, netrukus pasieks kasdien, o telegrama dar greičiau, kontinentai suartėja, atstumai nebe bausis, ir "pažinti" būtų galima. Pažinti tiek, kiek tas liečia lietuvių ir Lietuvos reikalą. Gi jūsų naminiai ir vietiniai užkulsij ginciai mus mažai teinteresuoja, ir retas kas tenorūmė ir juos kldis. Tegu jie ir toliau bus įdomūs patiemis ir tikėkite, iš jų Lietuvai niekad nebuvo, nėra ir turbūt nebus apčiuopiamos naudos. Kokia jums iš to nauda ir malonumas, tai jau tik jūs patys tegalite nuspręsti...

Mano straipsnio vertingoje recenzijoje Naujienos išskė dar keletą labai įdomių klausimų. Nuolat opij joms ir kone kone "amžinų". Bet apie tai sekantį kartą...

Vakar, šiandien ir rytas

V. TYSLIAVIENĖ

"ŠIAUDINIAI BALSAVIMAI"

George Gallup, žinomas amerikiečių opinijos tyrinėtojas, seniai pagarsėjęs savo "šiaudiniais balsavimais." Jis iš anksto ištiria visuomenės nusistatymą svarbesniais klausimais. Šiomis dienomis buvo baigti "šiaudiniai balsavimai," liečia imigraciją.

Kadangi tai viena iš svarbiausių dienos klausimų, vėliausias "Gallup Poll" gali turėti didelės reikšmės. Panašūs tyrinėjimai praityje pasirodė labai naudingi įstaigoms ir asmenims, siekiantiems ką nors konstruktivaus krašte įvykdyti. Bet ne visi iš anksto patirtą visuomenės opiniją išnaudoja konstruktiviam darbiui. Dažnai pasitaiko, kad valdiškos įstaigos ir politikieriai žmonių sentimentą išnaudoja jų nenaudai. Jeigu tik matoma, kad balsuotojų nusistatymas yra priešingas kokiam nors sumanytam "skvimi" praveisti, tai tuojau užsukama pr. gandos mašina, kuria, paprastai, pavyksta pakreipti silpnos valios žmonių nuomonę.

1940 m. Rooseveltui kandidatuojant į prezidentus trečiu kartą, tuo būdu sulaužant Washingtono dviejų terminų tradiciją, atrodė, kad rinkimų jis nelaimės. Republikonų kandidatui Wendell Willkie pažadėjus nesikišti į Europos ginčus, žmonių sentimentas dar labiau kryo į jo pusę. Dėka "šiaudinių balsavimų," naujosios dalybos demokratui tuojau susigriebė. Jų kandidatas, Rooseveltas, dar stipresniais žodžiais užtikrino, kad "Amerikos sūnūs nebus siunčiami į svetimas žemes kovoti..." Rezultate, Rooseveltas laimėjo rinkimus.

Neteko matyti, ar Gallup darė kokius nors tyrinėjimus dėl Amerikos dalyvavimo Jungtinių Tautų Organizacijoje. Bet sprendžiant iš propagandos, kuriai, padedant keliems pašalinams rėksniams, vadovavo Valst. Departamentas, matyt, kad bendras nusistatymas nebuvo palankus. Per porą mėnesių propaganda buvo tiek įsiūbuota, kad pavyzdžiui, čarterio klausimui atsidūrus Senate, neatsirado nė vieno, kuris būtų drįsęs balsuoti prieš.

Zmonių "opinią," intensyviai propagandos paveikta, nustelbė viską.

IMIGRACIJOS KLAUSIMAS

Gallup' patiekti daviniai rodo, kad dauguma amerikiečių nepritaria didesniai imigracijai. 37 nuosimtis balsavusiųjų pareiškė, kad imigracijos kvotą reikėtų sumažinti. 32 nuos. pasisakė, kad imigraciją reikėtų palikti tokią, kokia iki šiol buvo. 14 nuos. norėtų imigraciją visiškai uždaryti. Tik 5 nuos. (daugiausia intelektualai ir universiteto žmonės) pritaria kvotos padidinimui. 12 nuos. jokios nuomonės šiuo klausimu nepareiškė.

Daugelio nusistebėjimui, didžiausi šalininkai imigracijos kvotai sumažinti, pasirodė esą karo veteranai. Viskas keičiasi... Kaip čia seniai visi, kas tik priešinosi Amerikos dalyvavimui antrajame pasauliniame kare už tai buvo smerkiami kaip "izacionalistai." Dabar, didesniais "izacionalistais" pasireiškia kariai, kovoję už "žmonijos laisvę..." Prieš imigraciją nusistatę ir darbininkai, kurie prisimindami depresiją, bijosi, kad vėl tas pats nepasikartotų. Jų įsitikinimu, gyventojų perteklius tai padaręs, nors seniai įrodyta, kad sunkusis depresijos laikotarpis buvo sąmoningai ir planingai vykdomas.

Šimtaprocentiniai "jankiai," žinoma, (iš jų nieko kita negalima tikėti) linke naujų "foreinerių" visiškai neįsileisti. Jų protėviai į Ameriką taip pat bėgo nuo persekiojimo, bet tą faktą jie seniai užmiršę. Užmiršę jie ir savo tautybę. Ne vieną tokį "jankį" paklausius kilmės, atsakymas dažniausia — "American." Ir kaip jie pyksta, kai paklausama ar tai reiškia... indėnų kilmę?

Visi Gallup "šiaudiniuose balsavimuose" dalyvavę pareiškė ir kokių tautybių ateiviai jiems būtų labiausiai pageidaujami. Daugiausia balsų gavo skandinavai, olandai, belgai, britai, prancūzai, čekoslovakai, lenkai, ir graikai. Apie lietuvius ir kitų Pabaltijų valstybių žmones neužsiminta. Bet tai suprantama, nes apie juos mažai kas šiandien ir kalbama.

Vinco Krėvės tragedija

LIETUVISKAS LĀVALIS AR BOLŠEVIKŲ MAURAS?

(Tęsinys)

TAUTININKŲ SAJUNGOS PIRMININKAS

Bet Krėvė dar toli gražu nepasitraukė iš politikos. Priešingai! Kaip tik labiau į ją nėsė.

Šaulių S-ga ideologiškai buvo bešališka, bepartyvi, o tik tautiška, patriotiška, valstybiška organizacija. Jai galėjo priklausyti ir priklausė visokių ideologinių įsitikinimų, visokių partijų žmonės, jei tik jie stovėjo ant patriotinio ir Lietuvos valstybės nepriklausomybės pagrindo. Šauliams galėjo būti net ne lietuvių tautybės asmenys, Lietuvos piliečiai. Ne vienas patrijotingesnis žydas buvo šaulių S-gos nariu.

Krėvei to nepakako. Tuo metu jis jau turėjo aiškias ideologines partines simpatijas. Būtent, jis buvo įstojęs į Smetonos - Voldemaro vadovaujamą Tautos Pažangos Partiją. Ši partija tai buvo tikroji vėlesniosios Lietuvių Tautininkų Sąjungos gimdytoja ir pradininkė.

Bet likimo ironija panorėjo dar daugiau. Kaip tik tuo metu "pažangiųjų" partija nutarė sumodernėti, išryškėti, daugiau prisitaikinti naujiesiems reikalavimams ir sušaukė savo istorinį suvažiavimą šiauliuose 1924 metais.

Tas suvažiavimas nutarė perkrikštyti partiją nauju aiškesniu ir tikslesniu vardu, paliekant visą jos idėjinį turinį, ir pasivadinti — Lietuvos Tautininkų Sąjunga. Iš šios S-gos pirmuoju Centro Valdybos pirmininku buvo išrinktas rašytojas Vincas Krėvė - Mickevičius!

Tas faktas pakankamai parodo, kad V. Krėvė buvo tuo metu vienas iš aktyviausių, karščiausių ir patikimiausių tautininkų veikėju.

Bet kaip visuose politiniuose Krėvės užsimojimuose, taip ir Tautininkų S-goje jo veikimas nebuvo nei ilgas, nei pastovus. Sekančiame suvažiavime Krėvė į pirmininkus nebeišrenkamas. Tautininkų S-gos nariu jis dar ilgėliau buvo, bet niekur aktingai organizacijoje nebedalyvavo.

Zymiai vėliau jis viešai teisinosi, kodėl nutrukė jo santykiai su Tautininkų Sąjunga. Esą jis visuomet likęs tautininku, bet pasikeitęs ne jis, o Tautininkų Sąjunga, kuri vėliau, ypač po 1933 metų, esą "sufašistėjusi".

Sitoks Krėvės aiškinimasis buvo tik išsiskėnėjimas ir visiškai be pagrindo.

Lietuvių Tautininkų S-ga galima visai vertinti ir kritikuoti, kaip ir kiekvieną politinę grupę, ilgiau stovėjusią valdžios postuose, turėjusią pasisekimų ir nepasisekimų, atlikusią naudingų darbų ir darusia klaidų. Bet ji niekad nebuvo nei sufašistėjusi, nei suhitlerėjusi, ir tai aišku kiekvienam, kas nesisišvaisto demagogija. Kiek Tautininkų S-ga buvo "fašistiska", geriausi liudininkai gali būti kairieji valdemarininkai, patys pasišalinę arba pašalinę iš T. S-gos kaip tik už šią ar tokį sufašistėjimą ar net fašistinių metodų naudojimą.

A. Smetona nuolat mėgdavo pabrėžti, kad Taut. S-gos ideologija yra savaiminga lietuviška, kad viską turime statyti tik iš savojo "molio". Norėdamas dar daugiau tai pabrėžti, jis išleido kelis toms savo raštų, parašytų dar prieš Didįjį Karą, kada pasaulis dar nieko ne girdėjęs nebuvo apie jokius fašizmus ir hitlerizmus. — Ir visus savo šalininkus bei raginus kitus kaip tik iš tų raštų gylintis į tikrą-

dagavo įvairius leidinius ir kūrė naujus originalius veikalus.

Tai jau buvo kone taisyklė Krėvės gyvenime: kai tik jis nusišalindavo nuo jam nesekmingos politinės arenos, tuojau daugiau ir vis geresnių literatūros veikalų parašydavo.

A. VOLDEMARO "DRAUGAS"

Pasikeitė greičiau tik V. Krėvė - Mickevičius — pirmasis besiglaškęs josios valdybos pirmininkas. Ir jei kas "sufašistėjo", tai greičiau kaip tik Krėvė, nes žymiai vėliau, būdamas Humanitarinio fakulteto dekanu, jis kaip tik rėmė Voldemaro norą sugrįžti profesoriauti į universitetą. Ir pats Voldemaras vėliau nuolat atsiliepdavo apie Krėvę, kaip apie savo "gerą draugą".

Dėl tokio naivaus pasiklovimo Krėvė, kaip savo "gerą draugą," Voldemaras pagaliau iškėjo galvą į bolševikų nasrus.

Ir šiandien tebėra gyvi keli liudininkai scenos, kuri įvyko Berlyne 1940 metų vasarą. Reikia manyti, kad jie kada nors patys raštu tai patalidys. O ten buvo toks įvykis, kuris žinomas daugeliui Europos lietuvių, bet berods dar niekas apie tai nerašė Amerikos lietuvių spaudoje.

Kai raudonoji armija 1940 m. vasarą okupavo Lietuvą ir atvykęs Dekanozovas sudarė Paleckio vyriausybę, Voldemaras tuo metu gyveno Romoje. Sužinojęs apie pasikeitimus Lietuvoje, Voldemaras atskubėjo į Berlyną su tikslu ko greičiausiai vykti į Lietuvą.

Lietuvos pasiuntinybės Berlyne nariai jam papasakojo apie tikrąją padėtį Lietuvoje, ir vienas kitas pareiškė mintį, kad tokiomis aplinkybėmis jam į Lietuvą geriau būtų tuo tarpu nevažiuoti. Į tai Voldemaras greičiausiai atsėvė:

— Kol Lietuvoje buvo Smetona, tai ten negalėjau būti aš. Kai dabar Smetona iš Lietuvos išbėgo, tai į Lietuvą tuojau grįžti aš. O pagaliau — užsienio reikalų ministras dabar yra mano geras draugas Krėvė - Mickevičius! Man nieko blogo negali atsitikti.

Ir Voldemaras beveik galvatrukiškai karščiuodamas išvažiavo traukiniu į Lietuvą, turbūt, megalomaniškai įsitikinęs, kad lietuvių tauta jo "pasigailusi".

Jis buvo areštuotas jau Kybartų stotyje, su sargyba atgabentas į Kauną, trumpai palaikytas Sniečkaus kalėjime ir paskui išvežtas į Rusiją.

Praėjo daugiau, kaip penkeri metai, ir nuo to laiko apie Augustiną Voldemarą daugiau niekas nieko tikro nebesužinojo. Krėvės "draugas" dingo, kaip į vandenį.

SSSR TAUTŲ KULTŪRAI PAŽINTI DRAUGIJOS PIRMININKAS

Po iškrito iš Tautininkų Sąjungos, Krėvės politiniai bei visuomeniniai postai dar nepasibaigė.

Tiesa ilgesnį laiką partiskai politiškai jis laikėsi kaip ir neutraliai. Daugiau laiko ir dėmesio skyrė universiteto darbui, tautosakos rinkimui, gerų knygų leidimui, pats re-

dagavo įvairius leidinius ir kūrė naujus originalius veikalus.

Tai jau buvo kone taisyklė Krėvės gyvenime: kai tik jis nusišalindavo nuo jam nesekmingos politinės arenos, tuojau daugiau ir vis geresnių literatūros veikalų parašydavo.

Bet politikos kipsukas neveltui nuolat sėdėjo mūsų mąšandien galima vienai ar kitaip vertinti. Bet kas nors kiek laikysis tiesos, tas turės sutikti, kad tiek Tautos Pažangos partija, tiek iš jos organiška išsivysčiusi Liet. Tautininkų S-ga niekad iš esmės savo ideologijoje nei pasikeitė, nei sufašistėjo.

SSSR tautų kultūrai pažinti Draugija iš vardo buvo nepolitinė, bet kultūrinė, turinti gražų tikslą stiprinti taiknią tautų bendradarbiamą per geresnį jų tarpusavio kultūrinį pasijzinimą. Tokių draugijų Sovietų pasiuntinybės pristiėgė tada kiekvienoje Europos ir, berods, viso pasaulio sostinėse, kur tik veikė SSSR pasiuntinybės ir konsulatai.

Tik silpnaprociams arba višiskai naiviems buržuazinės visuomenės veikėjams nebuvo aišku, kad tokios "nekalto vardo" draugijos sovietams suteikdavo progą ir vietą varyti pridengtai komunistinei propagandai, surasti daugiau aklų SSSR draugų ir neapmokyti propagandistų, pridengti eilę kultūrbolševikų ar duoti jiems šokią tokią legalią galimybę viešiau susiburti tokiuose kraštuose, kur komunistinių partijų ar draugijų viešas veikimas buvo draudžiamas.

Betgi Lietuvoje į veikusią Draugiją SSSR tautų kultūrai pažinti visą laiką buvo taip naiviai žiūrima. Joje didžiulioje dalyvavo aiškiai nekomunistiški žmonės ir jie nuolat širdžiai tikėjo, kad tuo atlieka gražią ir abiem kraštams naudingą "kultūrinio susipazinimo" misiją.

Tik kairieji gudriji supratė, kad tokia draugija, kaip ir bet kokia sovietų pastangomis suorganizuota draugija pasaulyje, yra savo tikraisiais tikslais politinė ir ypač politinė, nežiūrint kokiais skambiais ar nekaltais vardais ji besidangstyti.

Ar tai pradžioje, suprato pats Krėvė, šių eilučių rašytojas neturi aiškių davinų, tvirtinti. Jis tik konstatuoja faktą, kad Krėvė tuojau įstojo į tą draugiją ir vėliau ne vienus metus buvo tos draugijos pirmininku. Bolševikams 1939 metais įvedus į Lietuvą raudonąsias įgulas, Draugija SSSR tautų kultūrai pažinti pasidarė viena iš pačių įtakingiausių. Sovietų pasiuntinybė visiems laikraščiams sluntinėjo vadinamus "V. O. K. S." biuletenius, kur po kultūrinę informaciją priedamas buvo varoma akpleišiškausia komunistų propaganda.

Taigi, taip buvo pradėta žiūrėti į kultūrinę lietuvių savių "bendradarbiavimą" — svarbiausią tikslą, kurį buvo užsibrėžusi ir Draugija SSSR tautų kultūrai pažinti.

Krėvės ilgametis pirmininkavimas tai draugijai tuo labiau įdomus, kad tai buvo tas pats Krėvė, kuris prisidengdamas V. Kėmšo slapyvardė, maždaug dar tais laikais,

U e z i j a

PAVASARIO KELIONĖ

Po kaštanais žaidė vėjas, tartum vaikas,
Po kaštanais žaidė kūdikiai maži.
Buvo pats žydėjimo kaštanų laikas,
Buvo pats šviesus gegužis, dievaži.

Ir pavasaris kaip dievas Apolonas
Galvą laurais pasipuošęs ir šaunus,
Rankoj nešdamas gyvybių milijonus
Prakeliavo pro vaikus ir kaštanus.

Po berželiais savo ūdą pūtė Franas,
Po berželiais du jauni jaunavedžiai
Kaip balandžiai du baltais snapais gyveno,
Ir sulia tekėjo tyliai ir saldžiai...

O pavasaris kaip dievas Apolonas
Laurais galvą sau papuošęs ir kelius,
Pumpurų praėjo nešdamis milijonus
Pro jaunavedžius abu ir berželius.

Po žilvičiais "Dies irae" krankė kuosa,
Du seneliai po žilvičiais, du seni
Savo grabui rinko lentą halto uosio
Sau laimingo myrio Dievą meldami.

O pavasaris kaip dievas Apolonas
Pasipuošęs laurais galvą ir pečius
Prakeliavo nešdamis vaisių milijonus
Pro senusius ir pro uosius, žilvičius...

Ar ne tu tenai žaidėi kaip mažas vaikas,
Ar ne mudu po berželiais, mudu du,
Ar ne mum visiem ateina laikas
Tų senelių, tų baltųjų valandų?

O pavasaris kaip dievas Apolonas
Pasipuošęs galvą laudais prakeliavus,
Varpui skambant "Requiem aeternam dona..."
Kas gyveno ir kas mirė, nepaklaus.
28.XI.1944.

BERNARDAS BRAZDŽIONIS

kai jis buvo Liet. Šaulių S-gos pirmininku ir aktyviu tautininku, savo redaguojamame Skaitymų žurnale rašė keletą ilgų straipsnių apie naująją komunistinę sovietų literatūrą, bet tada jis ją neigė, žeminio, išjuokė ir kritikavo.

Nežiūrint to, po kelių metų jis pirmininkavo draugijai, kurios tikslas buvo tautų kultūrą geriau pažinti ir, žinoma, perstatyti ją lietuviams kaip tik simpatiškoje šviesoje.

Ar jau nuo tada prasidėjo Krėvės "dvigubas žaidimas", suktoji diplomatija? Sunku tikrai atsakyti. Kiekvienu atveju betgi gerai charakterizuojama nuolat savotišką lietuviško XX amžiaus šarūno būdą.

NORI BŪTI MINISTRU

Politiškas kipsukas graužė Krėvė ir kitokiais būdais. Iš kuo, kad pirmininkavimas SSSR tautų kultūrai pažinti Draugijai ilgam jo negalėjo patenkinti. Tai vis dėlto menta-vieta ir gana tuščios pareigos V. Kėmšui...

Kaip Fakulteto dekanas, visokių leidinių redaktorius, kurį laiką knygų Leidimo Komisijos pirmininkas, Krėvė turėjo daugybę reikalų švietimo ministerijoje ir nuolatinius pasikalbėjimus su švietimo ministrais.

Apie tai, kas čia bus pasakyta, šių eilučių rašytojas neturi dabar dokumentų, bet remiasi tuo, ką savo laiku kultūrinę informaciją priedamas buvo varoma akpleišiškausia komunistų propaganda.

parašęs porą monografijų, bet ypač pasireiškęs, kaip galbūt meningas Adomo Mickevičiaus garsios poemos "Pono Tado" vertėjas į lietuvių kalbą.

Šiaipjau inž. Šakenis platesniais akryčiais nepasizymėjo, tik buvo visuomet sąžiningas valdininkas ir kaip to, kartais biurokratas. 1934 m. pašalinus jį iš švietimo ministro pareigų, jis buvo paskirtas taip pat ilgametui Valstybės Kontrolieriumi, kur dėl jo veiklos būta įvairių nuomonių, bet bendrai ir tas pareigas ėjo jis patenkinamai.

Šitas štai švietimo ministro Šakenis, kaip buvo kalbama, ir padėję Krėvei dantį. Knygų leidimo, universiteto ir kitais švietimo politikos klausimais Krėvei nekartą teko su Šakeniu išsiskirti nuomonėmis.

Ir tada Krėvei užėjo, kad toksai netikęs švietimo ministras būtų pašalintas ir kad reikalui esant jis pats galėtų paimti šias pareigas.

Nežiūrint Krėvės tūly nepastovumų politiniame darbe, šiandien būtų galima tvirtinti, kad paskyrus anuomet Krėvę švietimo ministru, švietimo ministerijos veikla ir švietimo politika greičiausia nuo to nebūtų nukentėjusi. O kad jis būtų išleids daug daugiau ir daug geresnių knygų bei žurnalų lietuviškoms bibliotekoms ir skaitytoms, tai tai galima visiškai drąsiai tvirtinti.

Bet Smetona su Tūbeliu nusprendė švietimo ministru pašalinti ištikimą, sukalbamą ir ramų šakenį, ir pastangos Krėvę padaryti švietimo ministru pasibaigė niekais. Krėvė ir toliau pasiliko tik profesorium, profesoriauti. Humanitarinio fakulteto dekanu, leidinių redaktoriumi, Draugijos SSSR tautų kultūrai pažinti veikėju...

(bus daugiau)

KELI ŽODŽIAI MŪSIŠKIAMS AMERIKOJ

(Specialiai Vienybei iš Vokietijos)

Mes dažnai sakom: Gerai, kad Europa turi Ameriką, bet dar geriau, kad Amerikoje yra europiečių. Mes sakom: Europa turi Ameriką, jau nuo tada, kai pirmasis europietis Kristupas Kolumbas nuvaivavo savo laivus Amerikos žemyno linkui. Kiek visokių sūnų ir dukterų nuplaukė į Ameriką, o kiek grįžo atgal? Mūsų priežodžiai sako į nepailstancius ieškotojus: "Jis suras naują Ameriką," arba, "Išvyko Amerikon laimės ieškoti." Į joki kitą kraštą nevykstama laimės ieškoti, tik į Ameriką.

Daug metų prabėgo turint kuklius ryšius su Amerika, o tai buvo tik laiška su ilgesingu žodžiu arba Amerikos gerovės ir turėjimo simbolis — doleris. Mes, lietuviai, visokiems keliais plaukėme į Ameriką, — tai pinigų nusikaltai, tai nuo priespaudos arba rekrūtų ir pasislėpti. Į vykstančius Amerikon žiūrėta, kaip į paukščius kurie visam amžiui palieka lizdą, ir tolybės neleidžia susisiekti gyvu žodžiu, turėti tų reikalų, kuriuos trokštų palaikyti savas su savu, širdis su širdim.

Ir buvo taip, kad Europa turėjo Amerikoje europiečių, bet Amerika nenorėjo turėti Europos. Amerika jautėsi esanti pertoli nuo savo gimtinės — Europos, nesidomėjo kas ir kaip ten dedasi. Sūnus žinojo, ką veikia Europoje likę tėvai, nes jis gaudavo laiškus su balandžiais, nešančiais snape laiškus, bet nežinojo, ką daro tėvo valščiaus viršaitis, žandaras ir karalius. Tai visai nerūpėjo sūnui Amerikoje, nes tai pertoli nes tai buvo ne Amerikos reikalas.

Bet laikas viską gadina ir taiso. Pirmą kartą Amerikos pilietis, Europos sūnus Wilsonas išvyko Europos ieškoti. Išvyko su dideliais eskadronais laivų, su milijonais palydovų — karių. Išvyko blogu metu — Europos Didžiojo karo audroje. Kaip Kolumbas atrado Ameriką, taip Wilsonas atrado Europą, t. y. atrodo senosios tėvynės vargus, rūpesčius, karus. Ir nuo tos valandos kai Wilsono karys atsistojo senosios tėvynės žemėje, grįžo į tėvų žemę — Europą dalis skolos, kurią skolingas kiekvienas sūnus savo tėvynės židiniui ir tėvų takams. Ir Wilsono karys ir jo keturiolika punktų padarė Europoje stebklą: sukūrė kelią ir būdą senusius tėvų namus padaryti naujesniais, šviesesniais, erdvesniais.

Bet Wilsoną, kaip ir kiekvieną atradėją, ištiko pirmojo bandymo nesėkmė ir nusivylimas. Ir palieka Wilsonas Flandrijos laukuose neatlygtam tėvams pasitarnavimo pėdsaką, žuvusį sūnų — karį, o pats sėdo į laivą, sužeistas ir nukentėjusias vežinas, parlikęs Europą rietenų, susiskalmdymų, ginčų chaoze.

Dvidešimt su kaupu metų prabėgo Europos vargų, atsistatymo rūpesčių ir grumtynių. Europa, krauju ir degėsiomis nužymėta, sukuria rudas, raudonas ir kitokias diktatūras, išsiauogino "radus," "mokytojus," "tėvus," "šviesiausius" ir "genialiausius" — diktatorius, kurie daug milijonines tautas uždaro koncentracijos stovyklose, žudo, kankina, ir visas priemones pateisindami, laikosį žmonių krauju, ašaromis ir žmonių istorijoje neregėta vergija.

Europa užverda balsų ir neregėta idėjinį karą. Buvusieji karai buvo ciesorių, karamalių interesai, vieno kariaus karys ėjo prieš kito kariaus karį, įsakymą vykdydamas, gi šiame kare eina žmogus prieš žmogų, putoda-

mas pykčio kruvinomis putomis, eina degancio keršto ir pykčio ugnies stumiamas. Ne miestą, tvirtovę, ar žemę nori užimti, nugalėti, bet žmogus žmogų nori griežti partijos agitacija ir melu išgalastais dantimis.

Ir sužiūra Europos vaikų akys į Ameriką. Argi ten nėra naujo Kolumbo — Wilsono, argi visiems amžiams Amerika numojo ranka į Europą? Europa paplūsta krauju, ugnyje, dunsta lageriuose ir požemiuose, propagandos apgauta, naujų žandarų, visokeriopų "istų" iškankinta ir beteisė. Ir toji Europa klausia: Argi "dabar mano sūnus ir dukras skiria atstumą, argi nebepradės kas nors nuo tos vietos, kur pasitraukė Wilsonas?

Buvo daug vilčių ir viltys pasiteisino. Kur nutraukė savo didįjį žygį į senusius tėvų namus Wilsonas, ten pradėjo toliau tęsti Rooseveltas. Ir pradėjo tvirtai ir, regis, teisingai. Pirmuoju žygiu dvi diktatūros — du tautų kalėjimai atsivėrė laisvai duris ir baigė siaubingą žudymo ir kancios darbą. Tai labai daug, bet tai tik gera pradžia, ir daug vilčių duodanti pusiaukelė. Ir kas toliau?

Rooseveltas užmerkia akis didžiųjų įvykių išvakarėse, bet jo įpėdinis Trumanas pasižada prieš didžiojo vyro karsto toliau tęsti be laiko mirusiojo prezidento darbus ir, kas mums europiečiams būtiniausia, pasižada nebevaldinti Europos jos laimėje ar nelaimėje, t. y. būti naujo pasaulio piliečių ir tėvų žemės sūniumi. Tai yra tai, ko laukia tėvas iš vaikų, tai yra tai, ką gali geresnio duoti vaikai tėvams.

Bet šiuo metu Europoje žygis tik įpusėtas, didžiųjų Europos nelaimių židiniai ir koncentracijos stovyklos dar nesugriautos, dar ne visur atverta prieš pasaulio sąžinę ir protą, tai delko žmonių turės ilgus amžius gėdėtis ir liūdėti. Ir štai mes šiandien stovim prieš svarbiausį ir lemiamą klausimą: "Ar nestos Amerikos žygis Europoje pačioje pusiaukelėje?" Tai yra baisiausias klausimas visoj žmonių istorijoje, ir nuo šio klausimo išsprendimo priklausys ir Amerikos ateitis. Nes, jeigu bus sustota Europos žygio pusiaukelėje, jeigu bus paliktas dalyje Europos koncentracijos stovyklos, visagalė vienos partijos tiranija, nutildyti žodžiai ir milijonai milijonai ir milijonai protų ir sąžinių, tada ir Europoje pasiekti ligšioliniai laimėjimai bus beprasmis pasivaikščiojimo žygis. Ilgiems amžiams demokratijai, sąžinės, žodžio laisvei bus išplėsta tikroji prasmė, t. y. bus netekta ir to, ką žmonija per ilgus šimtmečius krauju ir kanciomis, rankomis, širdimis ir protu apgnė ir išsaugojo.

Ne, pusiaukelėje sustojimas būtų lygus mirčiai jo neregėtai kvailystei.

Tai yra mūsų, europiečių tikėjimas, tai yra mūsų viltis. Argi Amerikos piliečiai ir Europos vaikai nesupras šio tikėjimo, apvilo didžiąją ir pakutinę viltį?

Tai yra tai, ko gali būti Amerika Europai, tai yra tai, kuo gali būti Europa Amerikai.

Mes, lietuviai einame karčių bandymų ir didelių vargų kelią. Mes pirmieji emėm šaukti, kad diktatūros visos vienodos, tik spalvomis ir melu skaičiumis tesiskiria. Mes, kaip taiki tauta, niekam pikto nepadarę, niekam karo ne (nukelta į 6 psl.)

NAUJI BAŽNYČIOS PRINCAI

Bet lietuviai neturės savo kardinolo...

(Laiškas iš Europos)

Kaip žinoma, praėjusių metų pabaigoje popiežius Pijus XII paskyrė 32 naujus kardinolus. Tai bene pirmas atsitikimas istorijoje, kai iš karto paskiriamas toks didelis skaičius kardinolų kolegijos narių, — kone pusė!

Zinia greit apskriejo pasaulį ir daugelyje katalikiškųjų tautų sukėlė didelio džiaugsmo. Italai, amerikiečiai, prancūzai, vokiečiai, ispanai turės net po kelis naujus kardinolus! Kitos tautos — po du ar vieną. Net ir katalikai geltonodžiai turės savo atstovą aukščiausioje K. Bažnyčios kolegijoje.

O lietuviai katalikai? Tiek jau būdavo kardinolų skyrimų, bet katalikiškoji lietuvių tauta, matyt, vis neduoda popiežiams pakankamai vertingo kandidato. Tik senovėje vieno būta, — bet, tai būta kunigaikščio...

Seniai buvo žinoma, kad popiežius ruošiasi skirti didelį skaičių naujų kardinolų. Lietuvių katalikų sluogsnuose sklido daug vilčių ir lūkesių, kad šį kartą jų kraujo vyskupais užsidės raudonąją kepuraitę.

Deja, ir šį kartą tos viltys pasirodė buvusios tuščios. Atvirai sakant, buvo laukiami, kad į kardinolus bus pakeltas arkivyskupas J. Skvireckas, Lietuvos Metropolitai, turį didžiulį nuopelną katalikų Bažnyčiai Lietuvoje, šv. Rašto vertėjas ir moksininkas, kentėjęs dvi baisias pagonių okupacijas Tėvynėje, bet trečiošios nebegalėjo pakelti, išvykęs į Europą, o šiuo metu — į Romą.

Apie arkivyskupo Skvirecko pakėlimą į kardinolus ir gerokai anksčiau sklido mūsų katalikuose kalbų. Vis jos pasirodė — nepagrįstos. Kaip lygiai ir apie arkivyskupą J. Matulevičių, kuris, deja, anksti mirė, vos įsteigus Lietuvos bažnytinę provinciją.

Tas faktas, kad 32 naujų kardinolų sąrašas ir vėl nesirado nė vienos lietuviškos pavardės, lietuvių, katalikų sluogsnuose buvo didelis smūgis, skaudus ir liūdnas apsvylimas... Ypač dabar, ypač atsižvelgiant į visiems žinomas aplinkybes, kuriose randasi katalikiškoji lietuvių tauta savo pavergtoji tėvynėje, ištrėmimo, išėiviojimo... Ir koks visiems būtų buvęs džiaugsmas ir paguoda šią valandą matyti pagelbą ir įvertintą savo mylimą arkivyskupą! Visi tai būtų pajutę, kaip pri pažinimą, kad mūsų katalikų kancijos ir viltys nebuvo ir nėra...

PHILIP BENDER

AVALINĖS KRAUTUVĖ

Isteigta 1882 m.

Mūsų batų kokybė jau seniai yra žinoma lietuviams

DIZIAUSIAS PASIRINKIMAS VISIEMS ŠEIMOS NARIAMS

245-247 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y.
Telefonas: EV.7-2043

SCHOLES BAKING INC.

LIETUVIŠKA DUONA — GERIAUSIA DUONA
532 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

Mūsų duona pristatoma į kitus miestus. Mūsų kepykloje galite gauti vestuvėms, krikštynoms, gimtadieniams ir kitokioms iškilimams pyragų.

Tel. EVergreen 4-8802

ra veltui, kad jos įvertinamas Aukščiausiojo Ganytojo ne vien gražios paguodos žodžiais.

Kaikas aiškina, esą, kaip tik dėl tų savotiškų politinių aplinkybių popiežiui nebuvo patogų atlikti tokį aktą. Ne mūsų, ellinių katalikų, reikalas šitą aiškinti. Juk ir Vokietija yra okupuota, Vokiečių tauta, tiek metų pasisakydama už Hitlerį, parodė, jog ji neturėjo kažin kokių genialių vyskupų, kurie būtų sugebėję tinkamai apsaugoti savo tautą nuo pasidavimo pagonybės ir tiranijos idėjoms. Tą pat būtų galima pasakyti ir dar apie vieną kitą tautą. Bet jos visos naujų kardinolų sąrašuose randa net po kelias savųjų pavardes, o jų tarpe — ir vokiečių tauta. Lenkija juk irgi faktinai okupuotas kraštas, lenkai jau turi kardinolų, bet tai nesukliudė iš jų paskirti dar vieną.

O lietuvių katalikų tauta, savo gerų ganytojų vedama išliko nepalyginamai mažiau užkrėsta moderninės pagonybės idėjomis. Ji atlaikė ir dvi neregėtas atakas šio karo bėgyje. Ji ir šiandien, kad ir pavergtoji tėvynėje, nemeta nė tikėjimo, nei vilties. — nors tiek maža vilčių. Katalikiškas tikėjimas netgi nepaprastai atgimė, atsišviežino ir sustiprėjo šio karo metu! Daug kas mus gundė ir gyrė, kaip tolimiausių Europos rytuose katalikybės atramą, ypač po Lenkijos žlugimo 1939 metais...

Tai buvo tik gražios kalbos, gražios viltys, vaikiški lūkesčiai... Nežiūrint viso to — joks lietuvis aukštas būtininkas nebuvo rastas būti tinkamu nariu kardinolų kolegijoje. Nepriklausomoji katalikiškoji Lietuva nebuvo ten atstovaujama. Nebus atstovaujama ir pavergtoji, kančiomis Lietuva. Ten paskirta naujų vokiečių, naujų ispanų, naujų italų, daug kitų įlaimingų ir turtingų tautų katalikiškųjų sunų.

Sunku išaiškinti, sunku suprasti, sunku ir paslėpti tą didžiulį liūdesį ir tokį kartų nusivylimą. Katalikai niekad nekritikuoja savo aukščiausio šefo nutarimų ir lietuvių katalikiškoji visuomenė kantriai priėmė šį smūgį. Bet bedievis kosios jėgos tą faktą dabar be abejo, išnaudos. Jos bus gal net patenkintos ir mums sakys: na, laukėt, tikėjot — na, ir "gavote". Tokios dabar nuotaikos lietuvių katalikų tarpe Europoje po 32 naujų kardinolų paskyrimo.

Seržantas Collins L. Tonson iš Egan, La. vedasi buvusią Gladys Joyce, su kuria jis susituokė Anglijoje ir kuri šiomis dienomis slapta atsigabeno Liverpool laivu į Ameriką.

KELI ŽODŽIAI MŪSIŠKIAMS AMERIKOJE

(atkelta iš 4-to psl.)

skelbią, patekom į dviejų diktatorių bandymus ir sąromis, gyvybėmis, tvirtu apmokėjimu diktatorių pažimimo praktika. Bet mes esam permaži, kad pasaulis mus išgirštų, mes esam perdideli savo pagarbos šauksme, kad mus išsklaidytų. Mes kenčiame vien dėlto, kad viršum mūsų galvų dviejų galiųjų jėgos tenkino savo jūžimus ir tik spalvomis skirdamiesi mums plačiai praverė stotis ištrėmimams ir koncentracijos lagerius mūsų išnaikinimui.

Ir ką mes darėm tose karčiose valandose ir ką mes galėjom daryti? Mes kovojome su ryčių ir vakarų diktatorių užmacionis, tausodami jėgas ir laiką būsimųjų įvykių lemiamam sprendimui, puoselėdami viltis, kad Wilsono punktai, Atlanto Charta, Roosevelto tvirtinimas, kad po šio karo pasaulyje nebus jolpny diktatūrų, kokios formos ar spalvos jos bebūtų, bus įvykdyti. Su tomis viltimis mes palikome tėvynę, židinius, artimusius ir bėgome per bombų ardomus miestus, per skurdą ir badą, pas tuos, kurie demokratijai, laisvei, sąžinei ir tikėjimui paliko turinį ir prasme.

Šiandien smulkūs žmonės, smulkiai mus tardo ir, iš anksto parengto kaltinimo vėdinio kamantinėja: "Kodėl jūs, lietuviai bėgote į Vokietiją?" Tada mes atsakom: "Į Svediją bėgti mes neturėjom laivų, o į Ameriką skristi — lėktuvų. Mes bėgom, kelis šimtus kilometrų, kad pasitiktumėm tuos savo brolius tėvų, kurie atplaukė tūkstančius mylių." "Bet jūs bėgote nuo sąjungininkų — bolsėvikų?" "Taip, mes bėgom pas tuos, kurie davė žmonijai Washingtoną, Lankolną, Wilsoną ir visai žmonijai antrąją tėvynę. Be to, ponai sąjungininkai, argi jau tiek pas jus išseko laisvės, kad net sąjungininko nenorite leisti pasirinkti?" "Jūs esate Vokietijos t. y. nacionalsocializmo simpatikai," kamantinėja toliau... Ką mums davė nacionalsocializmas už tai? klausime ir atsakome: "Ištrėmimus, koncentracijos stovyklas, šimtą gramų duonos dienos daviniui ir pažadus po karo išnaikinti visą mūsų tautą. Jeigu už tiek vokiečiai įgijo mūsų simpatijas, tai už kokią kainą mes praradom simpatijas rytų diktatūrai? Nepatingėkit pagalvoti naujojo pasaulio protai, ne iš pasigallėjimo mūsų nelaimėje, bet nors dėl įdomumo."

Tada mes metame visas kortas ir sakome: "Mes palikome savo tėvų žemę ir ka-

pus, ne savo gyvybę ar gerbūvį gelbėdami, bet mes ryžomės išvykti į pasaulį su tiesos ir laisvės ieškojimo žiburiu. Mes išvežėm visos mūsų šalies ir tautos visuotiną įgaliojimą atstovauti lietuvių tautą didžioje žmonijos grumtynėse, grumtynėse už išlaidų milijonus ir milijonus, kurias gerieji ir dorieji žmonijos sūnūs ir dukros ranka ir širdimi per ilgus šimtmečius sukūrė. Tatai yra: Kalno pamokslas, Žmogaus ir Piliiečio teisės "Wilsono punktai, Atlanto Charta ir visi didieji meno kūrėjų veikalai. Ir mes, maža Pabaltijo tauta, norime ir jautiamės įpareigoti būti su tais ir toje pusėje, kur visai tai, kur dar laikosi laisvės ir demokratijos pagrindais.

Štai, kodėl mes atvykome pasitikti Kolumbo ir Wasingtono žemės piliečių, Europos sūnų ir dukterų, štai kodėl mes viską praradę, bėgliai po plynu dangumi, nesamė ir puoselėjame viltį ir tikėjimą, kad čia, kur jūs, Amerikos piliečiai ir mūsų broliai, seserys, pakelsime paskutinę ir lemiamą žygį, už tai kas mums yra šventa ir kas sudaro mūsų ir mūsų drąsos turinį ir tikslą.

Į Jus, Amerikos lietuviai, mes kreipiamės ir iš jūsų laukiame ne laišku su balandėliais ir, gal būt, ne dolerio, kaip išmaldos ar pasigerinimo, bet jūsų protų, jūsų rankų ir jūsų širdžių. Amerika yra Europoje, Europa yra Amerikoje. Lėktuvų ir radijo amžiuje vandenynas neklūtis, o laivų kelias ir lėktuvų laisva erdvė. Nuo jūsų amerikiečiai, priklauso mūsų ir jūsų dabartis ir ateitis, ir tatau yra ne žaidimas geismu ar sentimentais, bet kietas gyvenimo įstatymas ir griežta tikrovė.

Mes, visko išbandę pabėgėliai susirūpinę ieškome Amerikos visuose kariuose tų žmogaus dorybių, kurias įvairūs "izmai" ir diktatūros sužalojo milijonuose europiečių ir mes tikimės, kad ir mums, lietuviams, suras Amerikos piliečiai, ypač lietuviai, kantrybės ir dėmesio,

JULIUS PAKNIS

REAL ESTATE & INSURANCE

Sąžiningas ir skubus patarnavimas visais namų pirkimo, pardavimo ir paskolų reikalais.

133 SEELEY AVE. ARLINGTON, N. J.
Tel.: Kearny 2-3249.

MAYNE REID

RAITELIS BE GALVOS

ROMANAS

(Tęsinys)

— Deja, neturiu su savimi to vaisto. Vis dėlto leisk man tamsta eiti į vidų.

— Ir ko? Tikrai sakau: šiandien ponui Geraldui tiek pat tamsta reikalinga, kiek jo senelė.

— Gal būčiau jam naudinga. Aš turiu jį aplankyti. Aš jam skolinga.

— Skolinga! Tai visai kas kita. Bet ponai gali palikti skolą pas mane. Esu jo, taip sakant, įgaliojimas. Tikėk tamsta, ponas Geraldas antrą kartą skolos nepareikalaus. O pinigai mums dabar be galo reikalingi, juo labiau, kad rengiamės šitą kraštą jau pamesti.

— Bet čia ne piniginis dalykas. Esu moralinė Gerald skolininke.

— Moralinė skolininke? Jei taip, nėra reikalo skubėti. Vis tiek dabar su juo susikalbėti sunku.

— Bet aš būtinai turiu jį pamatyti.

— Paskiau ne, tai ir ne! Esu čia pastatytas, kad nieko neįsileisčiau. Supranti, ponai?

— O aš esu gera pono Gerald drauge. Ar to nepakanka?

— O iš kur aš galiu žinoti, kad tamsta ne didžiausias jo priešas?

— Tai tamsta nelesi? — Ne.

— Pamatysim!

Tai pasakiusi, Isadora pasisuko į duris, aiškiai mėginama į vidų veržte įsiveržti. Tas josios pasielgimas ir rūstus veidas išgąsdino Felimą.

Jis užtvėrė savi mi duris ir ėmė šaukti pagalbos. Pažadintas iš miego Tara ėmė staugti. Suriko įvairiais balsais ir visi išsigandę apylinkės paukščiai. Pakilo batus alasas. Isadora žiūrėjo į Felimą išplėtus akis, negalėdama iš karto suprasti, ką tai reiškia. SESERS PABUČIAVIMAS

Zebas Stampus buvo ne labai tai išgiręs Felimo riksmą bematant sugrįžo. Pamatęs duryse išskėtus rankas

paremti mus tose grumtynėse. Mums lengviau vesti šios dienos nelengvus vargus, priešų užmačius, kai mes pajėgiam išlaikyti viltį, kai mes pajėgiam savo nusiminimuose save įtikinti, kad dar ne viskas prarasta, kad dar yra Amerika Europoje, ir Europa Amerikoje, kai mes miela viltimi pajėgiam įsitikinti, kad Amerikos lietuviai yra ir bus su mumis laimėje ir varge, kai mes jusime jūsų, Amerikos broliai, petį prie mūsų peties, jūsų ranką mūsų rankoje.

Sie keli žodžiai perduodami visiems amerikiečiams taciau į jus, Amerikos lietuviai, kreipiamasi, kad jūs arčiau mūsų reikalų būdėdami, skleistumėt Europos ir Amerikos labai artimo bendravimo idėjas, tuo pačiu ir mūsų ir jūsų interesus suderintumėm.

Liudas Dovydasas.

irlandietį ir nepažįstamą amazonę, iškart suprato, kur triukšmo priežastis, ir užurt pagyrus Felimą ėmė jį kolyti:

— Asile, tu asile! Tokį puikų turėjai sumedžiojęs kalakutą, kokių trisdešimt svarų, o tu, avingalvi, ėmei rėkti! Ir čia reikalingas? Sakyk?!

— Tamsta juk sakei: jeigu kas ateis...

— Kvaily! Nieko nėsu sakęs apie moteris.

— Teisybė, ponas Stampai. Bet aš maniau, kad čia vyriškis.

— Tau galvoj trūksta šuolio? — tarė medžiotojas, truktelėjęs pečiais.

Jis atsisuko į Isadorą: — Prašau paaiškinti, kaip ir kokių reikalų tamstyte čia patekai?

— Norėčiau pasimatyti su ponu Morisu. Ar galima?

— Žinoma, kad galima. Bet be naudos. Morisas yra be sąvokos, o blogiausia, kad net nebepažįns tamstos.

— Ar jis serga?

— Taip, ir net klieda.

— Tai leiskit tamstos man jį prižiūrėti. Dėl Dievo, nedarykite tam kliūčių. Esu geriausia jo bičiulė.

— Žinoma, žinoma, prašome pasilikti, nes slaugyti ligonis — moters darbas. Bet aš taip bijau, kad jis neiškristų iš lovos ir nenusidraškėtų lopinių, kuriais apraišiotos jo žaizdos.

— Visa padarysiu, kas tik bus reikalinga. Žiūrėsiu jį, kaip tikrojo brolio.

— Tamsta esi labai maloni... Bet...

— Prašau baigti.

Stampas tačiau susilalkė, atsiminęs, kad čia, gal būt, yra ta pati panelė, kuri buvo siuntinėjusi į viešbutį sergančiam Morisui daiktus. Pagaliau pratarė:

— Norėjau pasakyti, jog būtų daug geriau, jei tamsta, atjotum tada, kai ligonis bus pasveikęs. Jis dabar klieda ir tamstos nebepažįns.

— Man ir nereikia, kad jis pažintų. Aš tik noriu būti jam kuo naudinga ir kuo padėti.

— Tad prašom pasilikti. Tik prašau nekreipti jokio dėmesio į jo klidėjimus, nes jis nuolat mini kažkokį užmušimą ir dažnai šaukia kažkokią moterį...

— Kokią moterį?

— Tur būt, savo seserį.

— Ką tamsta kalbi? Ponas Geraldas... — Įsikišo Felimas norėdamas atitaistyti nugarstąją kalbą.

— O tu nesikišk į svetimą kalbą! — sudraudė jį Stampas. — Geriau eik su manim į girią gal sumedžiosime kokių paukštį, nes dėl tavęs teks badu numirti.

Felimas pagriebė šautuvą ir išėjo su Stampu į girią.

Isadora įėjo į vidų ir, prisilenkusi prie Gerald, pabučiavo jam į karštą, kaip ugnį, kaktą ir lūpas. Bet staugti jam į atšokę, lyg būtų jai įkandusi nuodingą gyvatę, patį širdį: Morisas, kliebdamas, ištarė kitos moters vardą su tokiu jausmu, kaip kad tam varde būtų buvęs visas jo gyvenimo brangumas. (bus daugiau)

Memories of Lithuania RADIO HOUR

Saturdays, 5:00 to 5:30 p. m. Station WEVD—1330 kil. Director—JACK J. STUKAS 429 Walnut St., Newark, N. J. Tel. Market 2-5360

IVAIRIŲ DRABUŽIŲ SIUVYKLA

Siuvami įvairūs drabužiai moterims, vyrams ir vaikams pagal užsakymus. Drabužiai siuvami pagal vėliausias madas.

Reikalingi darbininkai: apreiteriai, preseriai ir rankiniai suvėjai. Alga gera. Patyrimas nereikalingas. Praneškite apie šias geras progas savo pažįstamiems.

JUOZAS LUGAUSKAS

168 ROEBLING STREET, BROOKLYN, N. Y.

JOHN V. BALTRUKONIS

INSURANCE & REAL ESTATE NOTARY PUBLIC

TEISINGAS, SĄŽINGAS IR RIMTAS PATARNAVIMAS SAVO TAUTIECIAMS

81 FOREST ST., KEARNY, N. J.
Tel.: Kearny 2-3237.

Puikiausias pasirinkimas degtinės, vyno ir likerų.

Kainos prieinamos

MANHATTAN LIQUOR STORE

264 Grand Street, kampas Roebling St.

BROOKLYN, NEW YORK

License No L. 886.

KO VERKĖ IŠEIVĖ

(Fragmentas iš mano užrašų)
Rašo Marija Aukštaitė

(tesinys)
Juozas susimaišė. Matyt juodu susitarė, kad aš Jonelio paskutiniu kartu neapglėbčiau, ir kad nebūtų sunku iš motinos rankų jai išplėsti brangiausią turtą. — jos vaiką. Jonelis matoma pasislėpė.

— Aš gi, išsigandusiomis, ašarotomis akimis, apmėčiau kupę, čia jo nebuvo...
— Joneli!... — pravirko mano dvasia ne ašaromis, bet širdies kančia, pajutau savo ranką Juozo delne, jo lūpos prisipaudė prie mano galvos, ir jis išnyko.

— Akys man aptemo... Bet sukaupus paskutines jėgas, šaukė sielos troškulys, kad dar pamatyti savuosius.
— Dasikopiau prie lango. Pirštų nagai sulindo į medį, trukčiojo mano kūnas nuo baisių kančios konvulsijų, ir apsemto akyse ašaroj — pasivaideno Jonelis.

— Taip, jis, jis! — sušuko, krūtinės balsas, ir mačiau, kaip Juozas vedėsi Jonelį prie mano lango.
— Jėzau, ar man užteks dabar jėgų?.. Ar mano širdis netruks iš sopulio?.. Bet dar dvi gyvybės sušuko šale manęs džiaugsmingai ir skardžiai:

— Mamyte, Jonukas!
— Taip... Jonukas... — aš laukiau išsiilgusių glėbiu ištiesus rankas pro langą, pro ašarotą sielą.

Juozas paėmė Jonelį ant rankų, pakėlė prie lango, ir aš jį bučiavau, bučiavau... Paskui, jis nusileido ant Juozo rankų žemyn, o aš susmukau traukiny prie lango.

Kada atbudau, prie manęs kupėj sėdėjo garbingasis kunigas, ir laikė prie mano galvos šlapia skarelę. O traukinys šniokštė ir bėgo.

Išsigandę vaikai stovėjo ir verkė, senyvasis ponas juos ramino ir glostė.
— Dabar paduod visos baisingos halucinacijos mano sielai, ir aš nusigandau, nes pats likimas išveičia atsistojo visų ugiu prieš akis.

Šokau iš viso apsvaigimo, ir sėdėjau kaip mumija, kaip akmeninis padaras. Man neiliko dabar jausmo nei kančios tik sukauptas kažkas baisesnis... O jį sielą kuzdėjo, tik šurpūs vėjas pro langą:

— Juk tu, išveič...
Ir tolo vis traukinys, tolo nuo tėvikiš, vis nešė kaip šiaurys sudraskytą lapą, ir vis daugiau džiūvo, gelto mano svajonės, kaip rudenių nužydėjusių gėlių stagarai.

Senyvas ponas su kunigu — gražiai susibičiuliavo. Šis ponas buvo berlynietis, kažkokios aukštos įstaigos direktorius. Jis kunigui užsirekomendavo, esąs "Vilius Kurdoša".

Kunigas pasisakė esąs iš provincijos, gyvenęs netoli Vokietijos rubežiaus, kur gražiai liepomis apaugęs jo tylius susikaupimo kampelis.
Jie kalbėjo įvairiomis temomis, lietė dienų klausimus ir politiką.

Kunigas į mane nuolat pasižiūrėdavo, kaip aš gumšojau tyli ir bežodė. Vilius Kurdoša, neatitraukė akių nuo mano kojų.

Nors aš kryžlavau jas, kišau po suolu, traukiau suknelę žemyn, galų gale, paėmus plėščių ant kelių — kojas uždengiau.

Pro langą bėgo vaizdai, širdis glostė ir bučiavo paskutinius Tėvynės vieškelius, siela dar vis nuolatos pravirkdavo, sukludavo šale pasiliekančių smūkelių.

Vaikai tūnojo susigūžę iš abiejų pusių stalielio, kurs

tvirtai prirakintas palangėj prie sienos; jie nekalbėjo, nečiauskėjo paprastu plepumu, jų akelės gaudė kiekvieną smulkmenėlę prabėgančią už dulkėto lango.

— Kaip gaila, kad turiu malonius tamtas palikti... — taisydamasis legaminėlį, pareiškė kunigas. — Na, Dieve laimink, kad mes kiekvienas, bet pavojų, pasiektume savo kelionių tikslą.

Su šiais žodžiais, kunigas giliai pažiūrėjo į mano akis, jo žvilgtai buvo lyg prasergėjimo svyturiai, lyg nuleidžiamos simaforų užvaros.

Berlynietis Kurdoša, džen-telmoniškai palydėjo kunigą, ramus ir rimtas — sugrįžo į savo vietą.

Bet ponas Kurdoša sėdėjo ramus, jis net nerūkė, tik at-sivožęs laikraštį žiūrėjo po skelbimus.

Visai artėjo vakaras. Siela kaip palaužtas berželis visai nulinko liūdesiui. Viskas liko, viskas, viskas... Su Lietuvos slenksčiais užsivožė atsiminimų išgyventa knyga, tik kodėl maža mokinio uniformelė, padaužė mano širdies plūksną į baisesnių sopulių liūną, ir nekaltų, vaikų kiškų akių žestai — atvožė naują, tuščią lapą, kad jame suklotų išveič motina savo ašaras...

O jis nuėjo... Nuėjo, nutolo... kaip mažutis taškelis, kaip deimantas iš pirklio rankos nuriedėjo nepasiekiamą kryptį, iš kurios jau niekad man nesugrįš...

Tūnoju parblokšta dvasi-nio skausmu, ir su pirmomis danguje žvaigždėmis, vaikai prilipo prie manęs, prisiliejo iš abiejų pusių, ir žiūrėjo į besnaudžiantį Kurdošą.

Kurdoša užsimerkdavo, smakrą atkišdavo į priekį, prasižiūdavo, ir kai pusiau žila galva makteldavo, jis lyg skėsdamas griebdavosi už suo-lo krasto, ir surikdavo: "par-don".

Vaikai sukikendavo, bet pasižiūrėję į mano be šypsino miną, vėl sekdamo Kurdošo maksėjimus. Galų gale, jis pašliejo, užsikėlė ant suolo, ir, rodos giliai užmigo. Jis purkštė, šnypštė, pusiau kriokė, giliai alsavo.

Tarpdury pasirodė vidutini ūgio, gražiai apsitaisęs vyriškis. Jis vilkėjo amerikoniško skonio puikiu kostiumu, gražiai išlygintu, be mažiausios dėmelės. Kiek rusvame veide, žibėjo išmintingos akys, jo psichika atrodė išaukšta ir švelni.

— Gerą vakarą, — jis pusiau tyliai pasakė.
— A, gerą vakarą! — nu-ponas džiugau pažinus poną Juodį, kurio sušpažinau, kaip do-dorą ir pavyzdinį partnerį, kurs tik vienintėlis šia linija grįžta į Kanadą, į Toronto miestą.

— Ar patenkintas kelione? — jis paklausė, jo veido bruožuose dvelkė nuosirdumas, bei draugiškumas.
— Kol kas, ne taip jau prastai. — pareiškiau, — Bet, žinote, kai žmogų neša liki-mas iš jo tėvynės... kai iš-plėšia savuosius...
— Tik ne tiek liūdesio po-nia, juk mes tėvynėi nemirš-tame, o su savaisiais, negi amžius išgyvensi?...

Kurdoša šoko kaip įdieg-tas, piktą ir pavydulingą žvilgsnį įrėmė į mano bendra-keleivį, kažko pradėjo zurzė-ti, krapštytis po kišenius, ieš-kotis.

P. Juodis, kukliai apsižval-gė, atspirašė, ir išėjo. Aš vai-kams paruošiau užkandėlį, ir jie bevalgydami pradėjo snausti.

(bus daugiau)

MOTERŲ PASAULIS

Artistė Maureen O'Hara, dabar vaidinanti filmoje "The Spanish Main", išduoda vieną idomią paslaptį. Vilkėdama "strapless" vakarinę suknelę, savo gėlę ji "prisegė" prie nuogo peties, naudodama paprastą limpamą juostą. Šia sunkią problemą Maureen O'Hara, kaip matome, gana lengvai išsprendė.

MODERNIOSIOS MOTERS PASLAPTIS

Kiekvienam laikotarpiui atitinka kitoks moters tipas. Kokia gi yra 1946 metų moteris?

Ji graži, tvirtos sudėjimo, puikios sveikatos ir žavinti savo šviežumu. Viena žinoma gražuolė pasakoja, kaip ji pasiekė ir tebelaiško savo ran-kose pirmenybių vėliavą. Gal ji kasdien lankė grožio kabi-netus? Gal visa modernioji kosmetika sukrauta ant jos tualetinio staliuko? O gal būt ji ištaisais mėnesiais kankinasi su įvairiomis gimnastikomis ir pratimais?

"Taip, gimnastika reikalinga, — sako ji, — gimnastika, kuri parinkta jūsų kūnui, jo linijas išryškinti ir pagražinti, bet ne sugadinti. Pasitarkite su specialistais ir jie jums pa-tars, kokią gimnastiką dary-dama jūs savo kūnui suteik-site daugiausia lankstumo ir elastingumo, padarysite jį kla-siškai proporcingai. Tada, kai jau žinosite kokią gimnas-tiką jums reikalinga, darykite ją kasdien, bet ne atsitiktinai, kai yra gera nuotaika. Dešimt minučių per dieną, juk tiesa, kad tai visai ne-daug, norint kūno grožį iškel-ti iki reikalaujamo laipsnio? Paskui pati prieš veidrodį iš-mokite gražiai stovėti, tiesiai ir be jokių susilenkimų, išmo-kite taip pat gražiai vaikš-čioti ir sėdėti. Gražus judė-siai ne vien tik žiūrovams pa-lieka malonų įspūdį, bet ir veido spalvai linijas proporcingai vysto. Daugelis moterų tik

todėl nemoka gražiai vaikš-čioti ir judėti, kad niekuomet nepasidomėjo savo judesius patikrinti veidrodyje.
Sutvarkykite savo gyvenimą taip, kad kasnakt miego-tumėte, bent, aštuonias valan-das. Tai viena svarbiausių, o gal ir pati svarbiausia gro-žės sąlyga. Bet miegokite ne tada, kai jau kitą žmonės ke-liasi į darbą. Pasistenkite at-sigulti bent viena dvi valan-das iki pusiauakčio. Viena valanda iki pusiauakčio at-stoja dvi po jo. Padarykite tokį bandymą, jei dar nepa-stebėjote tinkamo parinkimo laiko įtakos: atsigulkite an-trą nakties ir kelkite dešimtą ryto, tai būsite miegojus, aš-tuonias valandas. Veidas bus nešviežias, oda sudribus, po akimis raukšlės... Kitą va-karą miegokite nuo dešimtos iki... šeštos ryto nenoresitė tur būt kelti? na, tai iki aš-tuntos. Pažiūrėkite į veidrodį: prieš jus stovės moteris dešimties metų jaunesnė už vakarykščiąją.

KAPUOSE

(Mano sesers Rozalijos atminčiai)
Liūdi palinkęs beržas prie kapo,
Šaltos jo rasos krinta nuo lapų.
Ir sugraudintam ašaros byra, —
Jau nebeskamba gyvybės lyra.

Čia ilsis baigė žemės kelionę,
Skausmą, nelaimės ir abejonę.
Paprastas kapas, grabas medinis
Tai visas turtas, amžinas namas.

Lietūs ir vėjai uždengė stogą,
Verkiančios sienos molio raudono
Atminčiai-tavo gėlės soanatos
Žydi ant kapo, vakar suplito.

Petronėlė Atkočaitienė
Richmond Hill, N. Y.

MOTERYS. J.T.O. KONFERENCIJOJE

Londone vystančioje Jungtinių Tautų Organizacijos konferencijoje dalyvauja šešios moterys. Nors jų esama labai nedaug, jos daugiau dėmesio atkreipia, negu bet vienas iš 220 vyrų delegatų.

Į Amerikos delegaciją, kaip žinoma, įeina Eleonora Roose-veltienė. Kitų valstybių dele-gatės yra šios:

Minerva Bernadino iš Do-mininkonų Respublikos, Evdo-kia Uralova iš Sovietų Rusi-jos, Jean McKenzie iš Naujo-sios Zelandijos, Ellen Wilkin-son iš Anglijos ir Frieda Da-len iš Norvegijos.

teklus organizme ir netinka-ma dėl to kraujo cirkuliacija moters veidą papuošia spu-gais, dėmėmis, raukšlėmis ir ne-gyva spalva. Valgykite, kai norite, kai jaučiate alkį, bet ne todėl, kad "atėjo valgy-mo valanda." Valgykite, bet nie-kuomet nepersivalgykite.

Jūsų veidas, taip pat ir kū-nas, turi būti kas rytą plau-namas šiltu, suminkštintu vandeniu, su muilu ir šepetėliu. Jei jūsų veido oda sausa, plauti ją vandeniu ir muilu galima tik kas antra diena. Toks veido plovimas duoda jam tvirtą, bet švelnią odą.

Dažnai ir reguliariom val-andom sverkitės, bet bus dar naudingiau, jei dažnai savo kūną išmatuosite. Metras pa-rodys aiškiau, nei svarstyklės, kūno trūkumus.

Sukuokite šepetėliu kas rytą ir kas vakarą plaukus ir kas savaitę juos plaukite.

Veidą dažykite gražėčiai ir atsargiai, vartodama ne bet kokius atsitiktinai pakliu-vusius kosmetikos gaminius, bet tuos, kurie jums labiau-sia tinka, geros firmos ir ku-riuos vartojate nuolat.

Mokėkite pailsėti. Tai svar-bus punktas, siekiant ištobu-linti kūno linijas.

Niekas tiek daug nepada-ro raukšlių veide, kaip rūpes-čiai, barniai, pyktis. Pagalvo-kite, kiek nereikalingai sau gadinate veidą ilgąs valandas skirdama piktam apkalbinėji-mui ir plepėjimui apie kitus. Stenkitės daugiau kalbėti malonius ir linksmus dalykus, daugiau gero, nei blogo galvo kite, kad kiekviena diena praleista be susikrėtimu ir nervinimosi, be pykčio ir pa-giežos jūsų veide išlygina vie-ną raukšlelę, kurių yra net pas visai jaunutes moteris."

SALPOS SIUNTINYS I EUROPA

- No. 103
- 6 oz. "liver pate"
- 12 oz. konservuotos mėsos
- 6 1/2 oz. "potted" mėsa
- 1 dž. anchovies
- 1/2 sv. Kraft sūrio
- 1 sv. kavos
- 1/4 sv. arbatos
- 1/2 sv. kakavos
- 1 sv. ryžių
- 1/2 sv. marmalado
- 1/4 sv. saldaus čokolado
- 1/2 sv. pieno miltelių
- 2 dž. kiaušinių miltelių
- 3 pak. sriubos (dehydrated)
- 5 bulionio plytutės
- 1 plyta muilo
- 100 šmotelių sakarino
- 25 adatos
- 5 skustuvėliai
- 6 špulės siulų

Galima siųsti į Belgiją, Prancūziją, Italiją, Norvegi-ją, Angliją ir Šveicariją.

KAINA — \$7.53
Užsakykite per:
Vienybės Agentūra, —
412 Bedford Avenue
Brooklyn, N. Y.

LIETUVIŲ VAIKUČIŲ GERADARIAMS

Į BALF paskelbtą mezgi-mo vąjų nuo karo nukentėju-siems lietuviams vaikučiams entuziastiškai atsiliepė visa eilė darbščių organizacijų. Visoms atsiliepusioms draugi-joms buvo išsiųsta jų prašyti kiekvienai vilnų ir šis reika-lingas labdarybės darbas va-romas pirmyn visą smarku-mu. Bet dar reikia daugiau geraširdžių lietuvių, kurios paaukotų savo laiką ir gabu-mus nekaltu, šaltj kenčiančių lietuvių vaikų gerovei. Nepa-mirškime, kad tūkstančiai gražiosios Lietuvos mažosios kartos kenčia neapsakomą šaltį. Jiems numegsti ir nu-siūsti drabužėliai apdengs jų kūnelius, nušluostys jų ašaras ir gal išgelbės daugelio gyvy-

Iki šiol stipriu veikimu pa-sirodė šie BALF mezgimo ra-sieliai: Chicago, Ill. (BALF skyriai), Mt. Carmel, Pa. (So-daliečių kuopa). Tamaqa, Pa. (Sodaliečių kuopa), Mahanoy City ir apylinkė (Schuykill District Union of Lithuanian Sodalities), So. Boston, Mass. (BALF skyrius 17), Wilkes-Barre, Pa. (Šv. Trejybės pa-rapijos draugios), Worcester, Mass. (BALF skyrius 31), Sheboygan, Wis. (Nekalto Prasiždėjimo parapijos veike-jos), Detroit, Mich. (BALF skyrius 76), Los Angeles, Calif. (BALS skyrius 13), Athol, Mass. (BALF skyrius 71) ir kt.

BALF Valdyba

Tarp 5 ir 19 metų amžiaus, vėžio liga miršta daugiau vaikų, negu visomis kitomis ligomis kartu. Amerikos Vėžio Draugija praneša, kad yra klaidinga manyti, jog vėžio liga paliēcia tik suaugusius. Patariama saugotis šio baisaus vaikų naikintojo.

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS GARŠVA
231 Bedford Avenue, Brooklyn, N. Y.
KOPLYCIA LAIDOTUVEMS
Telefonas, Evergreen 8-9770

MATTHEW P. BALLAS
(BIELIAUSKAS)
660 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
Notary Public Tel.: STagg 2-5043

STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
423 Metropolitan Avenue, Brooklyn, N. Y.
Tel. Evergreen 7-4335 Koplyčia Laidotuvėms

Estate of A. J. VALANTIEJUS
V. R. VALANTIEJUS, Mgr.
GENERAL INSURANCE AGENT
54-41 — 72nd Street, Maspeth, L. I., N. Y.
Notary Public Tel., Newton 9-4464

F. W. SHALINS
(SALINSKAS)
LAISNIUOTAS GRABORIUS
84-02 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y.
Tel. Virginia 7-4499 Koplyčia Laidotuvėms

RODZEVICZ FUNERAL HOME
P. RADZEVICZUS, Direktorius
Telefonas, STagg 2-4409
402 Metropolitan Avenue, Brooklyn, N. Y.

Visi šie laidotuvių direktoriai išnuomoja automobilius įvairiems reikalams

V. Bacevičiaus kūrinių išleisti New Yorke

Paragon Music Publishers (83 Fourth Ave., New York) išleido Vytauto Bacevičiaus "Six Preludes" (pianui) albumą, 35 puslapių. Popieris geriausias rūšies; viršelis puikus. Kaina \$2. Persiuntimas nemokamas. Prelūdai nesunkūs skambinimui.

Šį albumą galima užsakyti pas patį autorį, pasiūniant jam čekį ar Money Order sekančiu adresu: Vyt. Bacevičius, 68 W. 71st St., New York 23, N. Y.

Ta pati leidykla pernai išleido V. Bacevičiaus "Four Lithuanian Dances" albumą (kaina \$2), jo amerikonišką dainą pianui "The Light That Is Born of Love" (kaina 60 centų) ir Lietuvos Himną Bacevičiaus harmonizacijoje su lietuvišku tekstu ir anglišką N. Rasteno vertimu (kaina 50 centų).

Šiuos kūrinius irgi galima įsigyti pas prof. Bacevičių. Amerikos spauda vertina Bacevičiaus kūrybą labai aukštai.

Tautinių šokių ir dainų vakaras

Sausio 5 d. New York City Center muzikos salėje buvo tautinių šokių ir dainų vakaras, kuriame dalyvavo ir lietuviai, būtent, J. Stuko radijo šokėjų grupė, Lilijai Stilsonaitei Antanavičienei vadovaujant. Lietuviai pašoko pora šokių: "Sukčių" ir Noriu miego." Vakare dalyvavo lenkų, norvegų, armėnų, kinų ir kitų tautų artistai. Po to įdomaus vakaro visi svečiai buvo pavaišinti. Buvo atsilankę ir Lietuvos vecekonsulas Stašinskas.

N. S.

Radijo koncertas

Šį sekmadienį, 4 val. po pietų, šv. Jurgio salėje, Newark, N. J., bus J. Stuko vadovaujamos radijo programos koncertas. Stuko radijo programos yra leidžiamos iš WEVD stoties. Manoma, kad šio jau ir energingo veikėjo pastangos ir šį kartą bus stipriai paremtos. Koncertas bus gražus, nes jo programoje dalyvauja radijo merginų choras, Al. Vasilauskas, V. Tamkiūtės, Pranckienės ansamblis, populiarieji dainininkai Juodytė ir, be to, Lilijos Stilsonaitės. Antanavičienės vadovaujama šokėjų grupė šoks tautinius šokius. Šokiuose dalyvauja svečiai iš Brooklyno, broliai Al. ir Ed. Klimai, kitados dalyvavę Lyračių šokėjų grupėje.

Lietuviai šoks tautinius šokius

Vasario 8 d. Waldorf Astoria viešbuty bus Kosčiūškos Polka grupės šokiai, kuriuose dalyvauja ir J. Stuko radijo šokėjai su savo tautiniais šokiais. Programoje dalyvauja ir kitų tautų šokėjai.

ISTORINĖS REIKŠMĖS JUBILIEJUS

Vienybės koncertas vasario 24 d. Brooklyne

Vienybės 60 metų jubiliejiniam koncertui bilietai jau platinami. Koncerto programai jau dabar intensyviai ruošiamasi. Marijona Strumskienė ruošia įdomią gyvųjų paveikslų seriją, kuria bus vaizduojama 60 metų kovų dėl tautos laisvės periodas.

Polyna Stoikiūtė

Kaip jau žinoma, jubiliejiname Vienybės koncerte, vasario 24 d., dainuos garsioji operos artistė Polyna Stoska-Stoikiūtė. Ji šiandien laikoma viena iš pačių geriausių lietuvių dainininkių Amerikoje. Tai bus pirmas dainininkės Stoikiūtės pasirodymas gausnei lietuvių publikai Brooklyne.

Vienybės koncerto programoje dalyvauja ir daugiau dainos ir muzikos talentų. Pianu skambins jauna muzikė pianistė Aldona Strumskytė. Be to, liudies dainas dainuos vyrų kvartetas.

Brooklyno lietuvių publika Vienybės koncerte turės progos išgirsti dar niekad negirdėtus dainininkus ir dainininkes. Pavyzdžiui, vedamos derybos su žinomu dainininku Jonu Urbonu, neseniai grįžusiu iš Europos. Tai yra amerikiečių publikoje paskilęs dainininkas. Jis yra pažįstamas Chicago lietuvių publikai, bet New Yorko lietuviams dar niekad nėra girdėję dainuojant.

jo dar niekad nėra girdėję dainuojant.

Zodžiu, jubiliejiname Vienybės koncerte, kuris įvyks vasario 24 d., Labor Lyceum salėje, Brooklyne, mūsų publika turės progos pasigėrėti nepaprastai gražia programa. Kaip žinoma, Vienybės koncertuose visada duodama geros programos.

Šis Vienybės koncertas yra reikšmingas, nes jame susirinkusi publika minės istorinės vertės laikraščio jubiliejų. Vienybės 60 metų jubiliejus yra kartu visos lietuvių tautos kovos dėl laisvės jubiliejus. Štai kodėl kiekvieno lietuvių patrioto pareiga jame dalyvauti.

Mirė Barčiausko tėvas Lietuvoje

Tik šiomis dienomis Ameriką pasiekė žinia, kad Eržvilke, Tauragės apskrityje, mirė Mateušas Barčiauskas, jau pasiekęs 80 metų amžiaus. Mateušo Barčiausko sūnus Vladas gyvena Amerikoje ir dirba Vienybės redakcijoje.

Mateušas Barčiauskas gimęs Rotulių kaime Šimkaičių valsčiuje. Dar praeitam šimtmetyje jis du sykus lankėsi Amerikoje. Čia vertėsi siuvėjo amatu. Bet 1901 m. grįžęs Lietuvon atsikėlė gyventi į Eržvilką, čia gyveno iki mirties.

Jo žmona, žurnalisto Vlado Barčiausko motina, mirė 1942 m. kovo mėn. Jo vyr. sūnus, paskutinėmis žiniomis, dar nepriklausomos Lietuvos laikais buvo valstybinio knygyno direktorium Kauno Viliampolėje. Apie jį dabar jokių žinių neturima.

Velionis Mateušas Barčiauskas, pamatęs pasaulio, Eržvilke reikėsi visuomeniniame judėjime, jis dalyvavo 1905 m. revoliucijoje, buvo suimtas ir kalinamas. Steigiantis Lietuvos nepriklausomybei, jis buvo pirmosios Eržvilko valsčiaus tarybos narys, o dar vokiečių okupacijos metu jo namuose veikėjai rinkdavosi slapta pasitarimams. Nors jau 1919 m. nebuvo jauno amžiaus, tačiau su keliais jaunesniais išbaidė nuo dviejų gurguolių (abozų) vokiečius ir gautą ginklų grobį atidavė greitai atėjusiems į Eržvilką savanoriams.

Be Vlado Amerikoje, ir kito sūnaus Vytauto, apie kurį neturima žinių, Amerikoje liko dvi jo podūkos — Kotryna Jūšcienė, Carinsville, Ill. ir Veronika Sėdienė, Indianos valstybėje.

Pas vienybiečius

Šiomis dienomis turėjau progos būti Bronxe ir užėiti pas Melėnus, gyvenančius labai gražioje vietoje, prie parko, Melėnų šeima — pavyzdingi lietuviai. Jie yra seni Vienybės skaitytojai ir nuosirdūs jos rėmėjai. Melėnai taip pat lietuviškoje dvasioje užaugino dvi savo dukteris, kurios jau ištėkėjusios. Viena iš jų, Birutė, kaip žinoma, savo laiką yra buvusi išrinkta Vienybės karalaite. Vizito programa, Melėnai užsimokėjo numeratą ir dar Vienybės Namų Fondui paukojo pora dolerių.

Bronxiečiai Buineičiai taip pat užsimokėjo Vienybės numeratą.

Šia proga, aš noriu pataisyti klaidą, įvykusia mano pastaboje apie bronxiečius. Aš buvau pažymėjęs, kad bronxiečių vakarieniėje šeimininkavo p. Lapaitienė. Tai klaidinga. Turėjo būti p. Miševičienė, gyvenanti 839 E. 156 St., Bronxe.

Neseniai grįžusiems iš ka-

Prakalbos Kearny

Papildomai pranešama, kad skelbtos prakalbos sausio 19 d. Newark, N. J. įvyks kitose vietose, būtent, — Lietuvių Piliiečių Klubu salėje, 154 Schuyler, Ave., Kearny, N. J. Prakalbos perkeliomos į Kearny, N. J., nes Newark nebuvo galima gauti salės.

Prakalbos, kaip buvo skelbta, prasidės 7:30 vak.

Iš Tautininkų Klubu veikimo

Praeitą penktadienį, sausio 11 d., įvyko pirmas šių metų susirinkimas, kuriame dalyvavo gausus būrys narių. Į klubą įstojo naujas narys, Ch. J. Bundonis, geras tautietis. Buvo prisaiždinta naujoji Taut. klubo valdyba, patiekta išdėglojė raportas ir apkalbėta kiti einami draugijos reikalai. Nutarta turėti ateinančių šeštadienio vakarą, sausio 19 d., savo patalpose pobuvį, į kurį visi klubiečiai ir draugai kviečiami atsilankyti. Nutarta ateinančių mėnesį, Vasario 16 dieną, šeštadienį, turėti T. klubo kilnų pobuvį, minint Lietuvos Nepriklausomybės sukaktį. Bus užkandžių ir tam tikslui pritaikinta paskaita.

Nariai pasiėmė platinti laiškus savo kongresmonams bei senatoriams. Prisiminta sergantį narią: Petras Juknys, dar tebesąs karo ligoninėje, Augusta Georgia ir ypač geras žinomas veikėjas Izidorius Stanyš, išėjęs ligoninėlį ir kuriam Taut. klubas linki greitai pasveikti.

Koresp.

Svečiai iš Clevelando

Praeitą šeštadienio vakarą Vienybės įstaigoje lankėsi Marcelionas ir Emilija Zitkai iš Cleveland, Ohio. Svečius lydėjo inžinierius Vl. Dilis su žmona ir ponija Ieva Treičikienė.

TARZANAS IR TARZELĖ

Tuo metu, kai Tommy šoko tą beprotišką beždžionių šokį, jis retkarčiais pažiūrėdavo į gulintį ir stipriai surištą merginą. Kągi dabar jo žvilgsnis jai turėjo reikšmę? Ką?

Mergina aiškiai matė, kad jo žvilgsnis tikrai buvo draugiškas. Ji suprato, kad vaikiną sakyte sakė jai būti pasirošusiam. Bet kaip? Kam? Kokiu būdu? Ji negalėjo suprasti.

Tommy sąmoningai įsitraukė į tą beprotišką šokį tik tam, kad jis galėtų jai padėti. Slaptai vaikiną galvojo apgauti. Baltasis žmogus, mat, niekad nepraranda savo gudrumo.

Edgar Rice Burroughs.

Staiga vaikiną iššoko iš besukančių beždžionių rato ir pasileido prie Tarzelės, kuri saugojo dvi baisios džiunglių bestijas. Tik dabar paaiškėjo tikrieji baltojo vaikiną planai

Kas bus toliau — žiūrėkite kiame Vienybės numery

1886

1946

Jubiliejinis Vienybės Koncertas

Šešiasdešimts metų, kai Vienybė tarnauja savo skaitytojams, kai gina lietuvių tautos ir lietuvių amerikiečių reikalus, kai kovoja dėl švenčiausių savo tautos teisių — Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės.

VIENYBĖ ĮKURTA 1886 M. PLYMOUTH, PA.

Šiai svarbiai šešiasdešimties metų Vienybės įsikūrimo sukakčiai paminėti, ruošiamas didelis, įdomus ir turtingas savo programa koncertas, kuris įvyks —

1946 m. Vasario 24 d.

Labor Lyceum Salėje

947 WILLOUGHBY AVE.

BROOKLYN, N. Y.

CLEMENT A. VOKET-VOKIETAITIS
Advokatas
41-40 74th Street,
Jackson Heights, N. Y.
NEwtown 9-5972

Normandie Cocktail Lounge
SAM MAGEE, savininkas
Barai, muzika ir šokiai
26 Main St., Orange, N. J.
Tel.: OR. 3-9641

HAVEMEYER 8-0259
RALPH KRUCH FOTOGRAFAS
65-23 GRAND AVENUE
MASPETH, N. Y.

LIETUVISKA ALUDĖ
KARŠTI UZKANDŽIAI KAS DIEN
★ Patogi vieta užėjimui su MŪTERIMIS
★ Alus. — Didelis pasirinkimas visokių gėrimų
Juozapas Zeidat
411 GRAND STREET
BROOKLYN, N. Y.

J. VAITULIONIS
PIRMAS LIETUVIS
Chiropraktas Gydytojas
307 GRAND STREET,
BROOKLYN, N. Y.
Valandos: nuo 9 ryto iki 8 vak.
Šventadieniai — rustaras

BROOKLYNO LIETUVIAI GYDYTOJAI
DR. JOHN WALUK
161 No. 6th Street
VALANDOS:
8 — 10 ryte
1 — 2 popiet
6 — 8 vakare
Tel. Evergreen 8-9229

DR. BLADAS K. VENCIS
(DANTŲ GYDYTOJAS)
499 Grand Street
VALANDOS:
9 — 12 ryte
2 — 9 vakare
Penktadieniai uždaryta
Tel. ofiso STagg 2-0706
Namų — Jamaica 6-3834

DR. A. PETRIKA
(DANTŲ GYDYTOJAS)
221 So. 4th Street
VALANDOS:
9 — 12 ryte
1 — 8 vakare
Penktadieniai uždaryta
Tel. Evergreen 7-6868